Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5375 · 2/15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1903 · ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ · 23 ՐԵՃԷՊ 1321 · Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5375

درعليه ده غلطه ده « آره‌وولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Եթէ այս անգամ ալ սուտ չեն ելած հեռագիրները, Ճափոնի եւ Ռուսիոյ միջեւ պատերազմը անխուսափելի է, զի Մանչուրիան պարպելու պայմանաժամը (հոկտ. 8) անցաւ եւ տակաւին ո՛ եւ է նշան չերեւիր թէ Ռուսիա մտադիր եղած ըլլայ զայն պարպելու: Մինչեւ իսկ հեռագիրները ծանուցին թէ Ճափոն վերջնագիր մը ուղղեր է Ռուսիոյ՝ երկու օրուան պայմանաժամով, եւ պահանջեր է որ Մանչուրիան պարպէ: Որչափ որ հաւանական չերեւի վերջնագիր ուղղելը, բայց ամէն պարագայի մէջ սա ստոյգ է թէ դրդուութիւնը ծայր աստիճանի հասած է Ճափոնի մէջ Ռուսիոյ այս ընթացքին համար, զի հրապարակաւ խոստացաւ եւ չկատարեց չինական այդ նահանգին պարպումը:

Հաւանաբար Մանչուրիոյ խնդրոյն տուած այս ծանր վիճակն ալ կարեւոր բաժին մը ունի այն պատճառներուն մէջ, որով Զարը որոշեց Հռոմ տալիք այցելութիւնը յետաձգել, ինչպէս հետեւեալ հեռագիրը հաղորդեց առջի օրը. «Սթեֆանի գործակալութիւնը Տաամշթատէն պաշտօնական լուր առած է թէ, Ռուսիոյ կայսրը իր կամքէն անկախ պատճառներով, ստիպուած է յետաձգել Հռոմ կատարելիք ուղեւորութիւնը»:

Թէ Ռուսիոյ Նիքոլա կայսրը այնքան որոշուած եւ սպասուած ուղեւորութիւն մը յետաձգեր է, առաջին անգամ ըլլալով Հռոմի վերոյիշեալ հեռագրէն կ'իմացուի: Ամէն երեւոյթ կը ցուցնէ թէ քաղաքական հորիզոնը խիստ մթագնած է Ծայրագոյն Արեւելքի կողմերը, եւ դժուար կ'ըլլայ հաւատալ թէ Ճափոն առանց փոխադարձ գոհացում ստանալու լռէ Ռուսիոյ ըրածին, որովհետեւ այդ պարագային իր ազդեցութիւնը մահացու հարուած մը պիտի կրէր:

Այլ զարմանալին այն է որ մինչ իր Ծայրագոյն Արեւելքի զինակիցը ճըմարիտ տագնապ մը կ'անցընէ, Անգլիա անտարբեր հանդիսատեսի պարզ հետաքըրքրութիւն անգամ չցուցներ կարծես անոր վիճակին, բոլորովին ընկղմած ըլլալով Չէմպըրլէնի յարուցած մաքսային խնդրին վէճերուն եւ պայքարներուն մէջ, առանց մտածելու թէ ատեն մը մեծաշուինդ աղմուկով կը հռչակէր որ անգլօ-ճափոն Ջինակցութիւնը կազմուած է յատկապէս ստիպելու համար Ռուսիան որ հեռանայ Մանչուրիայէն, ինչպէս պայմանադրած էր:

Բայց աւելորդ է ըսել թէ քաղաքական ո՛ եւ է խոստում նշանակութիւն չունի, եթէ անոր գործադրութիւնը զայն ընողին կամքէն միայն կախում ունենայ, այլ յինքն չգտնուի արտաքին ոյժ մը զանիկա գործադրել ստիպելու: Ուստի եթէ անգլօ-ճափոն Ջինակցութիւնը այդ ոյժը չպիտի ունենայ, իր գոյութեան իրաւունքն իսկ պիտի կորսնցնէ: Այն ատեն Ռուսներուն հետ բոլոր աշխարհը միանգամայն կրնայ խնդալ այն միամտութեանը վրայ, որով ինքնախաբ բերկրութեամբ ուրախացեր էին Լոնտոնի եւ Թօքիոյի նախարարները, երբ համբաւաւոր դաշնակցութիւնը կը ստորագրէին: Միայն թէ այս պարագային՝ ամէն ոք, առանց բացառութեան, Անգլիա մեղադրելի կը գտնէ որ յատուն ճգնաժամին մէջ այսպէս անակնկալ դասալքութեամբ երեսի վրայ կը ձգէ Ճափոնը, մինչ այս վերջինը չի-տակ ըսելու համար, առնական կարովով եւ բովանդակ ոյժով պատրաստ կ'երեւի փրկելու իր եւ Անգլիոյ արժանապատւութիւնը, որ յոյժ մեծ վտանգի տակ է, եթէ կերպ մը չգտնուի Մանչուրիոյ խնդիրը պատուաբեր եղանակով մը լուծելու: Առ այժմ եթէ պէտք է հաւատք ընծայել վերջին հեռագիրներուն, պատերազմէ զատ ուրիշ միջոց մնացած չէ: Իսկ թէ ո՞վ պիտի յաղթէ երբ երկու ոսոխները (Ռուսիա եւ Ճափոն) դէմ առ դէմ գան միս մինակ, աւելորդ է վըրան խօսիլն անգամ, զի ոչ մէկ պատերազմի ելք կարելի է առաջուց գուշակել: Այլ եթէ կարելի է երբեք գուշակութիւն մը ընել, ամէնէն հաւանականը սա է որ ո՛չ մէկը եւ ո՛չ միւսը առանձին չպիտի մնան: Այդ պարագային՝ ալ աւելի կը դժուարանայ գուշակել թէ ո՛ր կողմ պիտի յաղթանակէ:

Եւ մինչդեռ հեռաւոր այդ աշխարհին, Ծ. Արեւելքին մէջ խնդիրները այդպէս կը կնճռոտին, աստին օրուան ամէնէն կարեւոր խնդիրը կը մնայ միշտ Հունգարիոյ նախարարական տագնապը, զոր տակաւին լուծել կարելի չեղաւ եւ ապարդիւն մնացին եղած ամէն ջանքեր: Միակ միջոցը մնացած է Երեսփ. Ժողովը լուծել, բայց երբ նոր երեսփոխանութիւնը կազմուի նոյնքան անհաշտ տարրերէ, այն ատեն աւելի դժուար կ'ըլլայ գտնել թէ հետեւանքն ինչ պիտի ըլլայ:

Իսկ Անգլիոյ մէջ, աւելորդ է ըսել թէ, մաքսային խնդիրը երթալով կը սաստկանայ, ճառեր ու բանախօսութիւններ իրարու կը յաջորդեն: Լրագիրներ եւ հրապարակագիրներ իրարու դէմ կը յարձակին թէր ու դէմ վիճաբանութիւններով, եւ քաղաքական կուսակցութիւններ ու պետական անձնաւորութիւններ կը շարունակեն գոյն, սկզբունք եւ տեղ ու անուն փոխել: Այնպէս որ կարծես թէ աշխարհի վրայ Անգլիա ուրիշ զբաղում չունի բնաւ:

Միւս կողմէ սակայն իր մեծ գործարանատէրները տեսնելով Մ. Նահանգաց ընթացքը բամպակի առեւտուրին մէջ, որոշած են անգլիական դրօշ կրող անդրովկէանեան երկիրներուն մէջ այնպիսի մղում տալ բամպակի մշակութեան՝ որ այլ եւս Անգլիոյ հրապարակը կարօտ չմնայ ամերիկեան բամպակին, զոր այնչափ սուղ կ'ուզեն ծախել Նոր Օրլէանի վաճառականները: Այս մտօք յատուկ մասնագէտներ ճամբայ հանած են Լանքաշայրի գործարանատէրները դէպ ի Կամպիա, Սիէրա Լիոնէ, Ոսկիի ծովեզերքը, Լակօս, Հարաւային եւ Հիւսիսային Նիկրիտիա, Արեւելեան եւ կեդրոնական Ափրիկէ, Սուտան, Հնդկաստան, Անթիլեան կղզիները եւ Աւստրալիա, որպէս զի կարելի եղածին չափ զարգացում տան բամպակի մշակութեան այդ երկիրներուն մէջ: Ահա լուրջ ջանք մը Անգլիոյ առեւտրական գերակշռութիւնը պաշտպանելու քան որչափ Չէմպըրլէնի մաքսապաշտ ծրագիրը չպիտի յաջողի ընել:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԳԼԽՈՒՍ ԵԿԱԾՆԵՐԷՆ

ՊԱՏՐԱՆՔՆԵՐ

Միեւնոյն տան մէջ կը բնակէին մայրը ու աղջիկը, երկուքն ալ որբեւայրի:

Ո՞ւր, ե՞րբ, հազար ութ հարիւր քանի՞ն...: Անօգուտ մանրամասնութիւններ, ձեզի համար, այս ամէնը որ նոյն իսկ եթէ ճշդելու ըլլէի, բան մը չպիտի կրնայի աւելցնել պատմութեանս հմայքին վրայ որմէ ոչինչ պիտի պակսէր՝ եթէ այդ պատմութիւնը տեղի ունեցած ըլլար Իզմիր կամ Պոլիս, Մոսկուա կամ Նիւ-Եորք, Բարիզ կամ Թօմպուքթու:

Մայրը՝ սանկ քառասուներկնդ տարու մը կար—դեռ ուտուելիք տարիք մը—եւ աղջիկը հազիւ քսանչորս: Անուշ էր ան որքան կրնաք երեւակայել եւ գեղանի՝ որքան կը փափաքէիք որ ըլլային բոլոր կիները:

Որովհետեւ ամէն պատմութիւններու հերոսուհիները անպատճառ անուն մը ունենալու են, անպատեհութիւն մը չեմ տեսներ եթէ մայրը կոչեմ Էզմէրալտա եւ աղջիկը՝ Սաֆօ:

Բայց խնդիրը անուններու վրայ չէ. ասիկա էն յետին կարեւորութիւնը ունեցող պարագան է գործին մէջ:

Երկուքն ալ որբեւայրի էին, ըսի, եւ հոս կանգ կ'առնեմ:

Որբեւայրի... ինչ աղուոր, ինչ թելադրիչ, որքա՛ն ստորանքով լեցուն բառ:

Որբեւայրիները՝ կարգուած կիներու հետ, լուսագոյն ապացոյցներն են ամուսնային բարութեան եւ միակ երկու գեղահրաշ բաները որոնք դուրս ելած ըլլան Արարչագործութեան ձեռքէն:

Որբեւայրին կէս մարած հրաբուխ է՝ նորէն բռնկելու տրամադիր:

Որբեւայրին այն երջանիկ արարածն է որ վայելած է բոլոր աղուոր բաները ամուսնութեան եւ կորսնցուցած է՝ ինչ որ կայ անոր մէջ անհանդուրժելի... ամուսինը:

Որբեւայրին բարի է. գիտէ ամէն բանին արժէքը, ապերախտ չըլլար, կը գնահատէ ինչ որ կ'ընծայես իրեն եւ ետ կը դարձնէ ինչ որ փոխ կուտաս:

Իրենց այս բոլոր առաքինութիւնները ճանչցող միակ ամուսինն ես չեմ:

Այս բոլոր առաքինութիւններով օժտուած էր Սաֆօն որուն ամուսինը՝ խեղճ Վիքթորը—որ բարեկամս էր երբեմն,—կանուխէն ձգած գացած էր այս վիշտերու հովիտը, հազիւ դիմանալով այնքան որքան կը դիմանան լուսագոյն կօշիկները աշխարհիս... տարի մը միայն:

Եթէ մարդը փոխանակ տարի մը ապրելու իր կնոջ հետ, քսանչորս ժամ միայն ապրէր, այսօր փոխանակ զինքը կօշիկի նմանցնելու, վարդի պիտի նմանցնէի, ինչպէս սովոր ենք ընել, մենք գրողներս:

Ցանցառը իմս չէ, թո՛ղ ժամանակին մեռնէր:

Խեղճ բարի տղան չուզելով անյիշատակ վերանալ այս երկրագունդէս, թողուցած էր հոս այրի մը որմէ աւելի պաշտելի, չօշափելի, գրկուելիք յիշատակարան մը չեմ տեսած կեանքիս մէջ:

Այն ապուշներէն չէր Վիքթոր որ մեռած ատեննին ձեռագիր մը, թուղթի կտոր մը, ծխատուփ մը, գործածուած գաւազան մը կամ հին գիրք մը կը թողուն, souvenir բառը վրան գրուած՝ բարեկամներու հասցէին:

Խօսուն, շարժուն, կենսալի միւս յիշատակարանը՝ Սաֆօն՝ այն քիչ գործածուած գիրքն էր որուն էջերը թղթատել ամէն բարեկամներու համար նուիրական պարտականութիւն մըն էր, չի մոռնալու համար զան... որ ոչ եւս էր:

Երբ գիրքի մը նմանցնելու կ'ելլեմ Սաֆօն, անպատճառ կը ստիպուիմ աւելցնել թէ գիրք մըն էր ան՝ նուրբ բայց դիմացկուն կողմով, քայքայուելու վտանգէն զերծ, գիրք մը վերջապէս doré sur tranches:

Ես որ շատ կը սիրէի գիրքերը—դեռ այդ խոյը վրաս է—սանկ կ'երթայի իրենց տունը, նախ իբրեւ բարեկամը մեռնողին եւ ապա ու մանաւանդ բարեկամը մնացողներուն:

Սաֆօ՛... տարաբաղդ աղջիկը, այնքան վշտաբեկ հոգի մը ունէր, այնքան խոցոտուած սիրտ մը, այնքան անմխիթար էր որ արցունքը աչքերէն չէր պակսեր եւ ահա՛ ինչու, մենք՝ իր բարեկամները՝ մասնաւոր փութկոտութիւն մը կը դնէինք, տեսնալու համար թէ մեր մէջէն ամէնէն առաջ ո՞վ պիտի ըլլար իր թաշկինակը հասցնող այդ աղուոր աչքերուն արցունքները սրբելու համար:

Սաֆօ վերէն վար սեւերու մէջ թաթխուած հրաշալիօրէն գեղեցիկ, երբ աղուոր կ'արտասուէր, կը նմանէր այն մերկ արձանիկին որ սեւ թաւիշի վրայ ընկողմանած ԲՐՐԷԼ ԲՐՐԷԼ կը փայլի եւ որ մարդուս բիբերին ջուրերը վազցնել կուտայ, ցուցափեղկին ապակիին ետեւէն:

Օր մը եկաւ սակայն որ ինքնայատուկ սփոփանաութեան գաղափարը ճիւաղի պէս չարչկեց միտքս, եւ որոշեցի իր հետ ամուսնանալ: Բաց ի մօրկանը հաւանութենէն, ամէն բան սարքած էինք մէջերնիս:

--Անգամ մը մամային հետ խօսէ, հոն չեղած ատենս. չեմ կարծեր որ չէ ըսէ:

Պատուիրածին պէս ըրի:

Կիրակի առտու մը երբ Սաֆօ եկեղեցի գացած էր մինակը, չիփ չիտակ տուներնին գացի:

Կէս ժամ զիս սպասցնելէ ետքը, Տիկին Էզմէրալտա երեւցաւ, խնամով շըղակուած négligé տրդուզգեստ մը մէջ:

Ժպիտ կը հոսէր այդ շրթներէն, եւ խրախուսող, ոգեւորող, կիզիչ ակնարկներ դուրս կը ցայտէին իր խոշոր, սեւ աչքերէն:

Տասը տարու պզտիկցած էր այդ օրը կարծես եւ չեմ գիտեր ինչ մը կար շարժուածքին մէջ որ գգլիչ, շփոթեցնող զգացումներ կը յարուցանէր ներսիդիս:

Spring flowerի բարկ եւ գինովցնող parfum մը ա՛լ աւելի գրգռիչ հանգամանք մը կուտար մեր tête à têteին եւ ապահովապէս մայրը աղջիկը մոռցնել պիտի տար, եթէ այս վերջինին համար առած որոշումս հաստատ, անընկճելի արմատներ դրած չըլլար սրտիս եւ ուղեղիս մէջ:

—Խիստ ուրախ եմ, Տիկին, որ բաղդը կ'ունենամ ձեզի այսօր մինակ գտնալու:

—Հաճոյքը փոխադարձ է. Պարոն:

—Անշուշտ գիտած էք որ իմ շարունակական այցելութիւններս պարզ քաղաքավարական ձեւակերպութիւններ ըլլալէ աւելի, ուխտագնացութիւն մըն են յատս պաշտուած պատկերի մը...

—Complimentէն շնորհակալ եմ:

—Compliment չէ այս, Տիկին, այլ պարզ խոստովանութիւն մը, պատուաւոր, ճշմարիտ եւ հաշուուած զգացումի մը արտայայտութիւնը:

—Ատոր կը սպասէի արդէն:

—Լա՛ւ ուրեմն, կը ներէ՞ք որ աւելի բաց խօսիմ, անկեղծ ըլլամ եւ ըսեմ ինչ որ կը մտածեմ:

—Ձեզի հանդէպ ունեցած իմ վերաբերմունքս, շատոնց այդ քաջութիւնը տուած ըլլալու էր ձեզի:

Եւ այս խօսքերը արտասանած միջոցին, աթոռը ա՛լ աւելի կը մօտեցնէ իմինիս:

Քաջալերուած այս գորովալիր ընդունելութենէն, կը շարունակեմ խօսքս.

—Քանի որ այդքան ազնիւ տրամադրութիւն մը ցոյց կուտաք իմ մասիս, որուն համար շատ երախտապարտ պիտի մնամ, սիրելի Տիկին, կ'օգտուիմ այսօր ձեր աղջկան բացակայութենէն, մտերմաբար ձեզի հարցնելու թէ արդեօք զգացած սէրս փոխանակուա՞ծ է:

—Թերեւս ձեր ենթադրածէն աւելի:

Քիչ մը եւս կը մօտեցնէ աթոռը, քիթս մտնալու աստիճան:

Ինչ բարի զոքանչ մը պիտի ունենամ, հէ՞:

—Տեսէ՛ք, Տիկին, ուղղակի նպատակս պիտի բացատրեմ: Այլ եւս չարչարանք մըն է ինծի համար այս անորոշ երթեւեկը. հաւատացէ՛ք որ սիրոյս մէջ անկեղծ եմ եւ ամէն զոհողութիւններու պատրաստ եմ ձեր վստահութիւնը վայելելու համար: Վերջ մը դրէք այս տառապանքներուս, մեղքցէք զիս, Տիկին, ըսէք թէ սէրս զիս չէ կուրցուցած, եւ թէ չեմ խաբուած կարծելով գտնել ձեր մօտ այն համակրութիւնը որուն...

Մատուըները մազերուս մէջ կը մխրճէ եւ անոյշ ձայնով մը՝

—Շատո՞նց է որ այդ սէրը կը զգաք եւ եթէ այդպէս է, ինչո՞ւ չըսիք մինչեւ հիմա:

—Մերժումի մը վախը, չի հասկցուելու տարակոյսը, պարագաներու բերումը, այս ամէնը արգելք եղան մինչեւ հիմա սիրտս ձեզի բանալու, բայց այսօր քանի որ ինքն ալ հոս չէ...

—Աղէկ ըսիք, պարապ տեղը ժամանակ չի կորսնցնենք. հիմա ուր է նէ կուգայ, եկէք ներս:

—Ո՞ւր:

—Ննջասենեակս...

Խենդեցա՞ւ, ինչ եղաւ. իր ննջասենեակը՛, ինչո՞ւ, արդեօ՞ք...: Քար կը կտրիմ եւ այս թիւրիմացութիւնը երկար չի քշելու համար, վրայ կը բերեմ.

—Բայց, Տիկին...

—Հոգ չէ, եթէ կը վախնաք, սպասուհին ալ պատուակով մը դուրս կը ճամբեմ:

Աստուծմէ էր, ճիշդ այդ վայրկեանին դուռը զարնուեցաւ. ապա թէ ոչ, չեմ գիտեր թէ ի՛նչ պիտի ըլլար:

Ես աղջկանը համար երթամ եւ մայրը վրան առնէ՞...:

(Մասիս) ՔՐԻԶԱՆԹԵՄ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

ԾՓԱՑԱԾՆԵՐԸ

Մինակ դպրոցներու եւ տուներու մէջ չէ որ գոյութիւն ունի այս տիպարը: Ծփացած աղջմէ շատ աւելի անտանելի են այն նորելուկ ու ինքնահաւան գրողները, որոնք հազիւ թէ դպրոցական գրասեղաններէն բաժնուած, խիզախ վճիռներ կ'արձակեն գրականութեան անունով: Հազիւ մէկ քանի հատոր օտար լեզուով գիրքեր կարդացած, ու մէկ քանի անջիղ ու անարիւն յօդուածներ հրատարակած մեր թերթերուն մէջ, գրականութեան վարպետներ կը դառնին ինքզինքնին, կարող՝ գրական ամէն գործ ըմբռնելու եւ ատակ՝ գրական ամէն սեռ մշակելու:

Մեր գրականութեան մէջ վերջին տարիներս, դժբաղդաբար հետզհետէ կ'աւելնայ այդ գրական ծփացածներու թիւը, իսկապէս վտանգ մը դառնալով մեր գրականութեան համար, որ այնքան պէտք ունի հիւթեղ տարրերու եւ զօրաւոր ազդակներու: Գրական վիժածներու այդ խումբը իր անգոյն արտադրութիւններով կը լեցնէ թերթերուն սիւնակները, ժողովրդեան գրական ճաշակին մէջ ցաւալի խաթարում մը առաջ բերելով:

Գրական այս տիպարներուն բովանդակ լղճալիութիւնը ըմբռնելու համար, քիչ մը ապրած պէտք է ըլլալ խմբագրական մթնոլորտներու մէջ, ուրկէ ստուերի մը պէս կ'անցնին այդ գրական խամաճիկները, աննշան հետքեր ձգելով: Այդ անհանդուրժելի տիպարներուն հետ ամէն օր գործ ունի խեղճ խմբագիրը, իր չար բաղդէն: Պէտք է կարդալ, սրբագրել անոնց դպրոցականի անհամ գրութիւնները, յաճախ անընթեռնելի, ու եթէ երբեք երես ճերմկցնելիք բան մը մէջտեղ ելլէ, հրատարակութեան տալ: Պէտք է հաշուի առնէ կարգ մը նկատումներ, խնայէ դիւրազգածութիւններ, որպէս զի կռուի չբռնուի այդ յաւակնոտ ու աղայամիտ գրողներուն հետ:

Ու Աստուա՛ծ չընէ, այդ գրական վիժածներուն գրութիւններէն մէկ քանին հրատարակելու փորձութիւնը ունենայ խմբագիրը. ճշմարիտ մեղք մըն է որ պիտի գործէ այնուհետեւ: Այդ կարգի գրող մը ա՛լ ճշմարիտ փորձանք կը դառնայ խմբագրին գլխուն, որ չի կրնար օձիքը ազատել անոր ձեռքէն: Ցօղուածները իրարու վրայ կը տեղան, որոնց մէջ անյաջողները, վիժածները փոքր թիւ մը չէ որ կը կազմեն. խմբագրին կը մնայ երկու բան ընել. կամ հրատարակել զանոնք եւ կամ քաղաքավարօրէն մերժել, ուխը առնելով աւուրիլ գրողին հետ: Բայց խղճամիտ խմբագիր մը չի վարանիր վերջին միջոցը ի գործ դնել:

Ու փոթորիկը կը բրթի. նորելուկ գրողը իր շունչը կ'առնէ ուրիշ խմբագրատուն մը, ուր փութկոտ ընդունելութիւն մը կ'ընեն իրեն, հրատարակելով իր յօդուածը, թերեւս առանց կարդալու. որովհետեւ նիւթի սովէն բռնուած են: Սակայն գրողը չի բաւականանար այսչափով. խմբագիրէն վրէժ լուծելու համար, անուանարկիչ ձափուռ մը կը հրատարակէ անոր դէմ, խեղաթիւրելով բոլոր իրողութիւնները: Շիտակը խեղճ վրիժառութիւն. եւ պէտք է աւելցնել թէ փութկոտ ու ազնիւ պաշտօնակիցներ ալ չեն քաշուիր քաջալերելու գրողին այդ տգեղ ընթացքը:

Ընթերցող հասարակութիւնը յաճախ անգիտակ խմբագրական քուլիսներուն մէջ պատահած այս անցքերուն, գրողին իրաւունք կուտայ, անիրաւուած նկատելով զայն:

Սակայն ինչո՞ւ այս յաւակնութիւնները այնպիսի նորելուկ գիչակներու կողմէ, որոնք զարգացումէ զուրկ, հազիւ կրնան երկու պարբերութիւն քով քովի բերել: Ու երեւակայե՛լ թէ ատոնք կ'ելլեն մեր գրականութեան մասին կարծիքներ յայտնելու, զայն ամուլ գտնելու, գրական ուղղութիւններ ցոյց տալու:

Ցանցառը, պէտք է խոստովանիլ, մեր թերթերունն է որ իբր քաջալերութիւն կը հրատարակեն անպէտ, անմօրուս, դեռ երէկուան անփորձ պատանիին գրութիւնները, որ աշխարհէն բան չի ճանչնար, ու ստացած մտաւորական զարգացումն ալ շատ թերի է:

Մեր որակած ծփացածները դասակարգերու կը բաժնուին. անոնց մէջ կան բանաստեղծներ, նորավէպ գրողներ ու իմաստասիրութեան եւ ընկերային նիւթերու վրայ ճառողներ: Ամէնէն անտանելիօրէն որոշմելի տիպարներն են բանաստեղծութիւն ու նորավէպ գրելու յաւակնողները: Մանաւանդ այս վերջինները. գաւառի պա զ թղթակցէն, ուսուցչէն, Առաջնորդարանի ու վաճառականի գրագրէն բռնէ մինչեւ Պոլսեցի խլէզ պատանիները ու համբակ ուսուցիչները, որոնք հազիւ փոքր գործի մը տիրացած կամ անգործ, նորավէպ կամ քերթուած գրելու կ'ելլեն: Խօսքս թարգմանութեանց համար չէ:

Ատոնք իրենց բարի սովորութեան համաձայն, խմբագրատունէ խմբագրատուն կը պտտին, իրենց թանկագին (?) ձեռագիրը պարզելով խմբագրական սեղաններու վրայ: Յաւակնոտ ձեւեր ունին, ու մեծ հաւատք՝ իրենց գրածներուն վրայ, որ յաճախ դպրոցական ողորմելի շարադրութիւն մը կամ պարբերութիւններու անիմաստ յօդուածում մըն է, բառակոյտերով խճողուած:

Յաճախ խմբագրատուները կ'ընդունին նորավէպ ու քերթուած գրող այդ ճղճիմ միւսիւներուն այցելութիւնը: Եթէ կ'ուզէք, սիրելի ընթերցողներ, ներկայացնենք անոնցմէ մէկը:—

Ճղած պատանի մը, անպէտ ու անմօրուս, թիզ մը հասակով, ճօճռալով ներս կը մտնէ, մոռնալով բարեւել եւ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (39)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Դ.

—Աւելորդ է ձեր ամբողջ կեանքին մէջ երախտապարտ ըլլալ ինծի, ըսաւ կոմսը ժպտագին. իմ սիրտս վաշխառուի դեր չի խաղար: Այսօր իսկ պիտի ունենաք այդ կենդանագիրը:

Մանկամարդ աղջիկը ոտքի ելաւ անհամբերութեամբ, իբր թէ վազելով հասնէր իր փափագած առարկային:

—Ձե՞ր քով կը գտնուի, հարցուց Լիւսի:

—Այո՛:

—Շա՞տ հեռու է ձեր տունը:

—Ո՛չ, մէկ քառորդ ժամ հեռու ասկէ:

Մանկամարդ աղջիկը բերանը բացաւ, յարելու համար. «Ինչպէ՜ս կ'ըլլայ՝ եթէ ձեր տունը փութայինք իսկոյն» բայց չհամարձակեցաւ, ու ոտքի վրայ մնաց անշարժ, խոհուն, քիչ մը մռայլ: Կոմսը թաքուն հաճոյքով մը կը քննէր իր ազգականուհին, խորհելով թէ կրնար մէկ բառով պայծառացնել այդ դիւթական դէմքը: Զկրցաւ ինքզինքը զսպել այդ բանը ընելէ ու սիրալիր կերպով ըսաւ.

—Ինչո՞ւ համար հրաման չէք տար ինծի երթալ զայն գտնելու: Շա՞տ կը փափագիք տեսնել այդ կենդանագիրը:

Լիւսիի աչքերը շողացին ու բերանը փթթում մը ունեցաւ ճաճանչազեղ ժըպիտի մը մէջ. պարզապէս խոստովանեցաւ.

—Իրաւունք ունիք: Օ՜հ, ո՛րքան բարի պիտի ըլլայիք, եթէ ի գործ դնէիք քիչ մը առաջ ըսածնիդ:

—Հիմա կ'երթամ:

Մանկամարդ աղջիկը չընդդիմացաւ, ու եղբայրաբար երկարեց իր ձեռքը, զոր կոմսը սեղմած ատեն ջղադրդիռ ու սարսռուն գտաւ: Այդ առաջին սեղմումէն, որ զինքը շփման մէջ կը դնէր Նորայի աղջկան հետ, կոմսը եղական վրդովում մը զգաց: Առանց պատասխանելու՝ բարեւեց ու դուրս ելաւ: Կէս ժամ յետոյ Օրիորդ Անտրիմոն տիրացած էր մանրանկարին եւ Պ. Պէրնար Բէլիէի գրասենեակէն կը հեռանար, փղձկոտ շնորհակալութիւն յայտնելով նօտարին, իր ցոյց տուած ասպնջականութեան համար: Մինչ նօտարը փութկոտութեամբ կը յայտարարէր թէ ինքզինքը երջանիկ պիտի համարէր՝ ծառայութիւն մատուցանելով տը Ֆոնթընէյ կոմսին ազգականուհիին, Լիւսի շատ վերապահեալ դէմք մը բռնեց ու հրաժեշտ առաւ, առանց պատասխանելու նօտարին մեծարանքներուն:

Արման մինչեւ կառք ընկերացաւ մանկամարդ աղջկան, ու թոյլտուութիւն խնդրեց անկէ՝ երթալ տեսնել զինքը: Օրիորդ Լիւսի պատասխանեց թէ առայժմ մէկ քանի օրուան համար, կարասիներով յարդարուած յարկաբաժին մը կը բնակէր, եւ թէ իր հասցէն պիտի իմացնէր Պ. Պէրնար Բէլիէի միջոցաւ, վերջնապէս հաստատուելէ յետոյ: Կոմսը չպնդեց այդ մասին, մանկամարդ աղջկան ձեռքը սեղմեց ու մեկնեցաւ:

Բայց կացութիւնը պայծառ չտեսաւ կոմսը. Օրիորդ Անտրիմոնի վարած կեանքին մէջ կասկածելի կէտեր նշմարեց եւ թաքուն դժգոհութիւն մը զգաց: Խուլ զայրոյթ մը ունեցաւ ամբողջ օրը, այդ իրիկունն իսկ դէպ ի Քրավան մեկնեցաւ, ու կնոջը բան մը չըսաւ Օրիորդ Անտրիմոնի մասին: Միթէ խոհեմութեամբ կասկա՞ծ էր թէ անկարելի պիտի ըլլար յարաբերութիւններ հաստատել Օրիորդ Անտրիմոնի եւ իրեններուն միջեւ, կամ թէ տարտամօրէն կը կանխատեսէ՞ր թէ իրեն համար նպաստաւոր պիտի ըլլար որ Լիւսիի գոյութիւնը անծանօթ մնայ իր կնոջ: Շփոթութիւն պիտի զգար կոմսը, եթէ երբեք անոր վրայ խօսք բանար կնոջ առջեւ: Սակայն լռելով՝ սա երկու պատճառներուն կը հնազանդէր: Մէկ կողմէ կը վախնար որ մանկամարդ Ամերիկուհին բաղդախնդիր կին մը չըլլայ, միւս կողմէ՝ պաշտելի կը գտնէր այս նոր ծանօթացումը, եւ բնականաբար, կոմսուհիին բան մը չըսելու կը մղուէր:

Երեք շաբաթ անցաւ, ու կոմսը բնաւ լուր չառաւ իր քուզինէն: Քանի մը օր մռայլ դէմք մը առնելէ յետոյ, իր զուարթութիւնը վերստացաւ կոմսը. ալ եւս շատ քիչ անգամ կը խորհէր գեղանի խարտիշուհիին վրայ, որուն հետ այնքան դիւթական ժամ մը անցուցած էր նօտարին աշխատութեան սենեակին մէջ: Առաւօտ մը, քարթ մը ընդունեց, պահարանին վրայ գրուած սապէս. «Պ. Պէրնար Բէլիէի միջոցաւ, յանձնելի Պ. տը Ֆոնթընէյ կոմսին:» Քարթին վրայ գրուած էր հետեւեալ հասցէն. «Օրիորդ Անտրիմոն, Ավընիւ Մոյէօ, 12, Նէօյիի:» Մէկ վայրկեանի մէջ կոմսին քմայքը արթնցաւ ամէն ատենէ աւելի բուռն կերպով, եւ եղական փութկոտութիւն մը ցոյց տուաւ իսկոյն տեսնելու Լիւսին:

Իր մտքի այս շարժումէն դժգոհ մնաց կոմսը: Փորձեց հակազդել, յաղթել այդ յափշտակութեան: Տրամաբանեց, ու մեծ յամառակամութեամբ մը, աչքին առջեւ պարզուեցան այն ամէն անպատեհութիւնները՝ որոնք կրնային առաջ գալ գեղանի օտարազգուհիին հետ վերակսուած յարաբերութիւններէ: Իր յառաջագոյն ըրած կասկածներուն համաձայն, եթէ գործ ունէր բաղդախնդիր աղջկան մը հետ, իր կացութիւնը ա՛լ աւելի դժնդակ պիտի ըլլար: Ո՞ւր պիտի յանգէր գործը. կոմսը կը զգար թէ շատ դիւրաւ պիտի սիրահարուէր Լիւսիի, եւ այն ատեն ի՛նչ հետեւանքներ չպիտի ունենային այդ պայմաններուն մէջ տեղի ունեցած յարաբերութիւնները: Պիտի ստիպուէր խոհեմութեամբ խզել ամէն յարաբերութիւն. այն ատեն ի՜նչ հարկ վերսկսիլ: Բայց եթէ երբեք Օրիորդ Անտրիմոն, ինչպէս կը յուսար, յանձնարարելի մանկամարդ աղջիկ մըն էր, քիչ մը արտակարգ ձեւերով բայց անմեղադրելի, ի՜նչ բանի պիտի յանգէր մերձեցում մը, եթէ ոչ անհամար տագնապներու: Լիւսի կասկածելի առաքինութիւն մը ունենալու պարագային, մտատանջութիւն պիտի պատճառէր կոմսին, բայց եթէ պարկեշտ էր ան, ա՛լ աւելի վտանգաւոր պիտի դառնար:

(Շարունակելի)

Գլխարկը հանել, հակառակ օտար միջավայրերու հետ շփուած ըլլալուն։ Ամբարտաւան հով մը կայ վրան, երբ իր նորավէպը կամ քերթուածը կը յանձնէ, կամ որդէն իսկ յանձնուած ձեռագրի մը մասին բացատրութիւն կը խնդրէ։ Ցաւակնոտ շեշտերով կը խօսի ու իբր հանրածանօթ գրող կը ներկայացնէ ինքզինքը՝ զոր չճանչնալը մեծ ամօթ է խմբագրին համար։

Խմբագիրը, իր ծանր զբաղումներուն մէջ իսկ ժամանակ կը գտնէ քանի մը բառերով բացատրելու թէ խնդրոյ առարկայ եղած նորավէպը յաջողած չէ, անկապ ու անիմաստ է, եւ փարատխներով հեռու՝ հոգեբանական նորավէպ մը ըլլալէ։ Ու այդ խեղճ «հոգեբանական» բառն ալ որչափ անխղճօրէն կը չարագործուի առ մեր խեղճուկ գրչակներուն կողմէ։ Խմբագիրը, քաղաքավարական բառերով կը հասկցնէ իր դիմաց գտնուող միւսին թէ իր նախորդ նորավէպներէն մէկ քանին քաջալերութեան համար միայն հրատարակուած են եւ թէ ինք այնքան մը կրնայ նորավէպի մէջ յաջողիլ, որքան ոսկերչի աշկերտ մը։

Ու խորհիլ թէ այդ գրական գաճաճները կոչուած են մեր գրականութիւնը մշակելու, գեղեցկացնելու, անոնք որ չեն քաշուիր քանի մը մուրացածոյ գաղափարներով, անճարակ բանագողութիւններով ու անիմաստ ատաբբասխօններով լեցուն յօդուածներ ստորագրելու։

Ու երբ եզրակացութիւն պիտի առաջարկէի որ մեր թերթերը չքաջալերեն, չփաթացնեն այդ գրական գաճաճները, վիժածները, որոնք իբր ճշմարիտ ցեց պիտի ուրչտկեն մեր գրական գեղեցիկ արտը։

ՊԱՐԻԿ

Արտաքին Լուրեր

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Քորէա.—Ռուսիոյ առաջարկութիւնը.—Լոնտոնի ճաբոնական դեսպանը.—Վերջնագրին յուրը.—Ճաբոնի ցամաքային ու ծովային զօրութիւնը։

Անգլիական Տէյլի Մէյլ լրագիրը ծանուցած էր թէ Թօքիոյի ճաբոնական դեսպան Պառոն Ռոզէն, քանի մը օր առաջ ծանուցագիր մը տուած է Ճաբոնի կառավարութեան, առաջարկելով որ Քորէայի հարաւային մասը Ճաբոնի յանձնուի եւ հիւսիսային մասն ալ Ռուսիոյ։ Արդ, անցեալ ուրբաթ, Լոնտոնի ճաբոնական դեսպանը յայտարարեր է Սէնթ-Ճէյմս-Կազէթի մէկ ներկայացուցիչին թէ պատճառներ ունի կարծելու որ Քորէայի մասին տրուած այդ լուրը բոլորովին մտացածին [illegible]

[illegible]

նելով, յայտարարեր է թէ շատ ուրախ պիտի ըլլայ, տարեկան տարուան բացակայութենէ մը ետքը, խիստ բարեկամական ընդունելութիւն մը ընելու։ Երկուստեք համաձայնութեամբ՝ այդ տեսակցութիւնը յետաձգուեցաւ։ Անգլիոյ թագաւորին եւ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսրերուն այցելութիւններէն ետքը, Լէոբոլտ թագաւորը հոկտ. 15ին Հոֆպուրկ պիտի ժամանէ։ Միւս կողմէ կը ծանուցուի թէ Պէլճիքայի թագաւորը Վիէննայէն Պէրլին երթալով, Վիլհէլմ կայսեր հիւրը պիտի ըլլայ։ Այդ այցելութիւնը ցոյց կու տայ թէ Վիէննայի ու Պրիւսէլի արքունիքներուն միջեւ յարաբերութիւնները, որոնք Ռուտոլֆ արշիդուքսին մահէն ի վեր գոհացուցիչ չէին, նորէն բարեկամական հանգամանք մը ստացած են։ 1889 փետրուարին էր, Ռուտոլֆ արշիդուքսին յուղարկաւորութեանը առթիւ, որ Պէլճիքայի թագաւորը՝ այսինքն Ռուտոլֆ արշիդուքսին աները, Հանրիէթ թագուհիին եւ Քլէմանթին իշխանուհիին հետ վերջին անգամ Վիէննա գնաց։ Այդ այցելութեան միջոցին, որ քանի մը շաբաթ տեւեց, երկու վեհապետներուն միջեւ բանակցութիւններ կատարուեցան՝ Սթէֆանի արքիդքսուհիին՝ այսինքն Ռուտոլֆ արշիդուքսին կնոջ կացութեանը նկատմամբ։ Համաձայնութիւն մը գոյացաւ բայց այդ թուականէն ի վեր յարաբերութիւնները ցրտացան երկու արքունիքներուն միջեւ։ Վերջապէս բոլոր տհաճութիւնները մոռցուեցան այն թուականէն ի վեր երբ Պէլճիքայի թագաւորը, անձնական նամակ մը ուղղելով, բուռն փափաք մը յայտնեց անձամբ ողջունելու Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը որուն վերջին տարիներս այնքան յաճախակի այցելելու առիթը ունեցած էր Կոչթէյնի մէջ։ Վիէննական լրագիրները միահաղոյն կը պնդեն այդ այցելութեան կարեւորութեանը վրայ Անգլիոյ եւ Քոնկոյի միջեւ եղած վէճերուն կարգադրութեանը համար։ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'իմանայ թէ դիւանագիտական բանակցութիւնները պիտի շարունակուին Պէրլինի մէջ, Լէոբոլտ թագաւորը՝ Գերմանիոյ կայսեր կողմէ ընդունուելէ վերջը։

ԻՏԱԼԻԱ

Խորհրդարանը.—Դահլիճին կացութիւնը.—Ամուսնալուծումը.—Կուսակցութիւնները.—Բարենորոգման ծրագիրներ։

Իտալիոյ Ծերակոյտը եւ Երեսփ. Ժողովը նոյեմբերի վերջերը պիտի գումարուին։ Խնդիր է գիտնալ թէ Ճանարտէլլի դահլիճը մինչեւ այն ատեն պիտի ամբողջանա՞յ։ Պէտք է զօրաւոր վիճակի մէջ ներկայանալ Խորհրդարանին, վասն զի այն [illegible]

[illegible]

խումբին։ Կը հաւատայ թէ Պ. Ճանարտէլլի թող պիտի չտայ որ Պ. Մարքորա կատարէ ընտրութիւնները, վասն զի չուզեր որ այս վերջինը ընտրել տայ արմատական մեծամասնութիւն ունեցող Երեսփ. Ժողով մը։ Պ. Ճանարտէլլի կ'ուզէ միջին քաղաքականութեան մը հետեւիլ զանազան խումբերու միջեւ. ժամանակի մը համար աւելի դիւրին է հետեւիլ այդ ընթացքին։ Այդ պատճառներով չի կարծուիր որ նախարարապետը լուծել տայ Երեսփ. Ժողովը։ Կարելի է որ այդ լուծումը անհրաժեշտ ըլլայ յառաջիկայ տարուան աշնան, եթէ ներկայ նստաշրջանին մէջ շատ վիճաբանութիւններ կատարուին։ Ամէն պարագայի մէջ՝ Պ. Ճանարտէլլիի խիստ մօտը գտնուողները չեն կարծեր որ Երեսփ. Ժողովին լուծումը մօտերս իրականանալի ըլլայ։ Տուրքերու թեթեւացմանը վրայ, ի նպաստ Իտալիոյ հարաւային նահանգներու, տակաւին շատ կը խօսուի, բայց իրականութիւն չի ստանար եւ այդ նահանգներուն մէջ չի յուսացուիր որ հիմակուան Երեսփ. Ժողովը կարենայ ընդունիլ ելմտական այդ բարենորոգման ծրագիրը։ Գլխաւորաբար այդ պատճառին համար է որ Երեսփ. Ժողովին լուծման վրայ կը խօսուի։ Կը կարծուի թէ ուրիշ Ժողով մը աւելի նախաձեռնութիւն պիտի ունենայ։ Կարելի է որ այնպէս չըլլայ, ուրիշ բան է եթէ նոր ընտրութիւններու հետեւանքով կաթոլիկ կուսակցութիւնը որ մինչեւ հիմա ստուերի մէջ մնացած է, չկարենայ Երեսփ. Ժողովին մէջ մտնել, եթէ Պիոս Ժ. Պապը, բացարձակապէս կամ ոչ, վերցնէ իր նախորդներու դրած արգելքը, որով Եկեղեցիին անձնուէր Իտալացիները չեն կրնար մասնակցիլ ընտրական պայքարին։ Այդ պարագային՝ նոր խումբեր երեւան պիտի գան որոնք գործելու աւելի ընդարձակ ասպարէզ մը պիտի տան ապագայ դաշինքներուն, ուրիշ բան է եթէ նկատողութեան չառնուին արմատական ու ընկերվարական տարրերը։

ՖՐԱՆՍԱ

Պ. Ռուվիէի ճառը.—Նահանգային խորհուրդները.—Յարաբերութիւններ Ռուսիոյ եւ Իտալիոյ հետ։

Ֆրանսայի նահանգային Խորհուրդներէն մէկ քանին, որոնք յետաձգած էին օգոստոսի իրենց նստաշրջանները, երկուշաբթի վերսկսան։ Ելմտական Նախարար Պ. Ռուվիէ, Ալբ-Մարիթիմի նահանգային Խորհուրդին նախագահ ընտրուած ըլլալով, Նիսի մէջ ճառ մը արտասանեց, ուրախութիւն յայտնելով այն մեծ դէպքին համար թէ՝ Ֆրանսա վերստին կը ստանձնէ մեծ տեղը աշխարհի մէջ եւ թէ անոր դաշնակցութիւնը խնդրելի է։ Պ. Ռուվիէ յայտարարեց.— «Ֆրանսա միշտ յարած իր մեծ դաշնակցին՝ Ռուսիոյ, իր խոհական ու մեծավայելուչ քաղաքականութեամբը, կրցած է փարատել զանազան անվստահութիւններ։ Անգլիոյ թագաւորին Բարիզի տուած այցելութիւնը փարատեց երկու ազգերը իրարմէ անջատող ամպերը, խաղաղասիրական նպատակներու օգտին համար։ Ֆրանսայի այս երկրին մէջ, ուր այնքան յիշատակներ ու համակրութիւններ կը կապեն Իտալիոյ, մեծապէս կ'ախորժանք տեսնելով ցրուիլը այն նախապաշարմանց որոնք կ'անջատէին երկու լատին քոյրերը, երկու երկիրներուն շահուն համար»։ Պ. Ռուվիէի առաջարկութեամբ նահանգային Խորհուրդը միաձայնութեամբ՝ ընդունեց բաղձանք մը՝ խնդրելով Պ. Լուպէէն Իտալիոյ թագաւորին ու թագուհիին հաղորդել նահանգային Խորհուրդին ողջոյնը՝ անոնց Ֆրանսա ժամանելուն առթիւ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Իրաւարարական դաշնագրութիւնը.—Կարծիքը Լոնտոնի մէջ.—Թէ «ի՞նչ կ'ըսէ Թայմզ»։

Այն լուրը թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին եւ Լոնտոնի ֆրանսական դեսպանին միջեւ անգլօ-ֆրանսական իրաւարարական դաշնակցութեան մը համար բանակցութիւն մը կը կատարուի, Լոնտոնի մէջ առաջ չբերաւ այն շահեկանութիւնը, որուն կը սպասուէր։ Լրագիրներու այդ մասին որ եւ է պաշտօնական կամ անպաշտօն տեղեկութիւն չհաղորդուեցաւ։ Ճշմարտութիւնը այն է թէ լուրին, իր իսկական վիճակովը, զանազան միջավայրերու մէջ հաւատք չընծայուիր, շատ տեղեր ալ կատարելապէս կը հաստատուի լուրը։ Թայմզ կ'ըսէ.— «Վստահելի աղբիւրէ կ'իմանանք որ սխալ է այն զրոյցը թէ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ բանակցութիւն մը կը կատարուի իրաւարարական դաշնագրութեան մը վրայ։ Այդ կարգի դաշնագրութեան մը վրայ բնաւ խօսք չկայ։ Այդ զրոյցը ծագում առած է սա իրողութենէն թէ պարզ ու հասարակ համաձայնութիւն մը պիտի կնքուի՝ իրաւարարութեան ներկայացնել իրաւաբանական վէճերը եւ անոնք որ գլխաւորապէս կը վերաբերին ներկայ դաշնագրութեանց։ Նոյն իսկ այդ համեստ համաձայնութիւնն ալ քիչ մը պիտի սեղմուի։ Այն պարագային իրաւարարութեան պիտի դիմուի երբ դիւանագիտական սովորական միջոցները ապարդիւն մնան։ Ծրագրեալ պայմանագրութիւնը իրաւաբանական ընդհանուր դաշնագրութեան մը չի նմանիր որ գործադրելի է երկու երկիրներու միջեւ ծագելիք ամէն տեսակ կարեւոր վէճերու։ Հեղինակաւոր կարծիքը ընդհանրապէս հակառակ է այդ կարգի դաշնագրութեան մը, որ արդէն խնդրոյ առարկայ ալ չէ։»

ԿԻՆԵՐՈՒ ՍՊԱՆԻՉԸ

Ոճիրներու շարք մը.—Սպաննուած ու բռնադատուած աղջիկներ.—Ցուցումը ժողովրդեան մէջ։

Վերջին մայիս ամսուն, Սանսէրէ 32 քիլոմէթր հեռու գտնուող Իվօա-լը-Բրէ համայնքին բնակիչները յուզումով իմացան ահաւոր ոճիր մը երեւան հանուիլը։ Տասներկու տարեկան մանկամարդ աղջիկ մը, Լէանթին Ռապիյեռն անուն, բռնաբարուած ու սպաննուած գտնուեցաւ դաշտի մը մէջ։ Մինչեւ հիմա արդարութիւնը չէր կրցած գտնել չարագործները, ու հետաքօտութիւնները կը շարունակուէին, երբ նոր ոճիր մը, համանման պարագաներու մէջ գործուած, երեւան հանուեցաւ միեւնոյն համայնքին մէջ։ Մանկամարդ աղջիկ մը, Մառի Տիւրան, քսաներկու տարեկան, որուն անհետացումը հաստատուած էր կիրակի իրիկուն, խեղդուած գտնուեցաւ Էթանի ջրաղարձ աղօրիքին մէջ։ Տարաբախտ աղջիկը սպաննուած էր։ Բերանը գոցուած էր բերանակապով, ձեռքերը ամրապէս իրարու վրայ սեղմուած ու կռնակին վրայ կապուած։ Անկէ զատ խեղդումի հետքեր կային վզին վրայ։ Սանսէրի ոստիկանական դատարանը, իսկոյն տեղեկութիւն առնելով, ոճրին վայրը գնաց։ Բժիշկը քննելէ յետոյ զոհին մարմինը, յայտարարեց թէ մանկամարդ աղջիկը խեղդուած էր, բռնաբարուելէ առաջ։ Այս ոճրին երեւան հանուիլը, գրեթէ հինգ հարիւր մէթր հեռու Լէանթին Ռապիյեռի սպանման վայրէն, մեծ յուզում պատճառեց ժողովրդեան մէջ, որ միշտ սարսափ պիտի զգայ, մինչեւ որ երեւան հանուի կիներու սպաննիչը։ Վերջին ոճրին հեղինակն ալ կրնայ այն մարդը ըլլալ, որ վերջերս Վայեի դաշտին մէջ յարձակած էր մանկամարդ սպասուհիի մը վրայ։ Այս վերջինը առտուն կանուխ դաշտ կ'երթար, երբ ճամբան հանդիպեցաւ չարագործ մարդու մը, որ վրան յարձակեցաւ։ Սպասուհին բուռն դիմադրութիւն մը ըրաւ ու չարագործը խոյս տուաւ։

ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐ ՄԸ ԲԱՆՏԻՆ ՄԷՋ

Միլիոնատէր մը որ փեսան սպաննած է.—Երջանիկ բանտարկեալը.—Իր ժամանակացոյցը։

Այս պահուս Ինտիանաբոլիսի (Ինտիանա նահանգ) բանտին մէջ կը գտնուի Ճոն Թէրէլ անուն միլիոնատէր մը, որ ձերբակալուած է, հրազէնով սպաննած ըլլալուն համար իր փեսան, եւ որ ի մօտոյ եղեռնադատ ատեանին առջեւ պիտի դատուի։ Աւասիկ բանտարկեալին ժամանակացոյցը.—Առտուան ժամը 6ին նախաճաշ, 6 ½ին՝ պտոյտ բանտին նրբանցքներուն մէջ, 7ին՝ նամակներու ընթերցում, 8ին՝ օրագրին ժամանումը, 10ին՝ գործի համար այցելողներու ընդունելութիւն, 11ին՝ ընտանիքի անդամներուն եւ բարեկամներու ընդունելութիւն, կէսօրին՝ ճաշ։ Իրիկուան ժամը 1ին՝ խորհրդակցութիւն ճարտարապետին ու ձեռնարկուին հետ, նոր թատրոնի մը կառուցման մասին, 2ին՝ աչքով կամ զօրաւոր դիտակներով քննել նոր թատրոնին շինութեան աշխատութիւնները, 4ին՝ ժամանում փաստաբանին, 5ին՝ պտոյտ նրբանցքներուն մէջ։ 6ին՝ ընթրիք, 8ին՝ պառկիլ։ Այս եզական բանտարկեալը իր դրամարկղն ալ փոխադրել տուած է իր խցիկին մէջ, որ բանտին ամէնէն մեծ խցիկն է։ Նաեւ թոյլտուութիւն ստացած է ուզածին պէս վայելչօրէն կահաւորելու իր խցիկը. մէկ բան միայն մերժուած է բանտարկեալին, այն է հեռաձայնի մը հաստատումը։

ԱՂՋԻԿ ԹԷ ՄԱՆՉ

Սեւ-Դրօշակներու ցեղապետներէն մէկուն զաւակը.—Քոնսթանթին լիսէին մէջ.—Մա՞նչ թէ աղջիկ։

Բարիզի Քոնսթանթին լիսէին մէջ եզական իրողութիւն մը երեւան հանուեցաւ։ Տօք-Թիչ, Սեւ-Դրօշակներու պետերէն մէկը, որոնք այնքան կատաղօրէն պաշտպանած են իրենց երկրին ինքնակացութիւնը ընդդէմ Ֆրանսայի գրաւման, տասներհինգ տարի առաջ, Ալճէրիոյ մէջ նախ Մէտէա, յետոյ Պաթնա արգելափակ եղաւ։ Հնդկաչինու կառավարութիւնը ամսաթոշակ մը յատկացուց անոր եւ որդւոյն ալ նպաստ մը կապուեցաւ, հիմա աշակերտ Քոնսթանթին լիսէին մէջ եւ տասնըհօթը տարեկան։ Չորս տարի առաջ, նախակրթարանի շրջանը աւարտելէ յետոյ, լիսէն ընդունուեցաւ։ Արդ՝ Հնդկաչինէն Քոնսթանթինի քաղաքապետութեան հասած նամակ մը կասկածներ կը յայտնէ այդ տղուն սեռին վրայ։ Լիսէին վերակացուն իմանալով իրողութիւնը, իսկոյն քննութիւն բացաւ, որով երեւան ելաւ թէ այդ տղան մանչ չէր, այլ՝ աղջիկ։ Անմիջապէս իր հօր յանձնուեցաւ տղան։ Պատանի Տօք-Թիչի ճօչակներուն, վարուելու եղանակին մէջ ոչ մէկ բան կը յայտնէր թէ իգական սեռի կը վերաբերի։ Միայն թէ երկու տարիէ ի վեր, հայրը ամէն ամիս պատրուակ մը կը գտնէր, խնդրելու համար որ զաւակը իրեն յանձնուի, քանի մը օր քովը մնալու համար։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թռչող մեքենան.—Ելեկտրական երկաթուղիներու փորձ.—Պատուիրակութիւն մը.—Նաբոլէոնի ճեխարները։

Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ Բրօֆէսէօր Լանկլիի թռչող մեքենան, որուն համար կառավարութիւնը 15,000 տոլար քուէարկեց, նորէն փորձուեր է, բայց բոլորովին անյաջողութեան մատնուեր է։ Օդանաւը ինկեր է Բոթօմաքի գետակին մէջ, ու կարելի չէ եղեր հանել զայն։ Մեծի բրօֆէսէօրը ակամայ լոգանք մը առեր է միայն։

—Մարիէնֆէլտի ու Զօսէնի միջեւ գտնուող զինուորական գծին վրայ փորձուեր է ելեկտրական երկաթուղիներու օգտակարութիւնը երկար հեռաւորութիւններու վրայ։ Ժամը 175 քիլոմէթր արագութեամբ կ'ընթանայ։ Այսպէս երեք ժամ մէկ քառորդէն պիտի կրնայ կտրել Պէրլինի եւ Քէօլնի միջեւ գտնուած հեռաւորութիւնը, մինչ ճեպընթացը ինը ժամէն կրնայ առնել։

—Բարիզի Թաղապետական Խորհուրդէն պատուիրակութիւն մը, ընկերակցութեամբ Բարիզի ստորերկրեայ երկաթուղիի տնօրէնին, Վիէննա հասաւ քանի մը օր առաջ ուսումնասիրելու համար Վիէննայի ելեկտրական-թրամուէյներու եւ թաղապետական վարչութեան քանի մը ճիւղերուն կազմակերպութիւնը։ Վիէննայի քաղաքապետ Պ. Լուկկէր թաղապետական Խորհուրդին յանձնաժողովին անդամներով շրջապատուած, քաղաքապետարանին մէջ ընդունեց է Բարիզցի պատուիրակները։ Քաղաքապետը ճառ մը արտասանելով ի վեր հանեց երկու մեծ քաղաքներու բնակիչներուն միջեւ տիրող փոխադարձ համակրութիւնները։ Թաղապետական Խորհուրդին փոխ-նախագահը բաժակ պարպեց Բարիզ քաղաքին կենացը։ Թաղապետական Խորհուրդը իր շնորհակալութիւնը յայտնեց եւ խոստացաւ նոր այցելութիւն մը տալու Վիէննայի քաղաքին, երբ վերջանան Բարիզի եւ ելեքտրական Ընկերութեանց միջեւ կնքուած պայմանագիրներու պայմանաժամը։ Պատուիրակութիւնը Բէշթա պիտի երթայ, ուսումնասիրելու համար ստորերկրեայ երկաթուղին, յետոյ Բարիզ պիտի դառնայ։

—Լոնտոնի լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Նաբոլէոն Ա.ի նշխարներուն վաճառումը տեղի ունեցեր է Լոնտոնի մէջ։ Արքայական զգեստ մը 750 ֆրանքի ծախուեր է, իսկ մազի փունջ մը՝ 25 ֆր.ի։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Անատոլուի երկաթուղիի Ընկերութեան իրաւագէտ խորհրդական օսմ. հպատակ Զաքօ էֆ.ի։ Սանիէի աստիճան՝ Գոստայի երկաթուղիի Ընկերութեան Թուրքերէնի քարտուղար Մինրի պէյի եւ Հալքալըի երկրագործական վարժարանին ուսուցիչներէն Թիմոլէոն էֆ.ի։

—Այտընի նահանգին Պոլուի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Իզմէրի գայմագամ Ֆէրիտուն պէյ, որուն յաջորդեց Միլքիէ վարժարանին շրջանաւարտ եւ Արշիպեղագոսի կղզիներու կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ Հասան Վասըֆ էֆ.։

—Կնավաչ գաւառակին գայմագամի օգնական անուանուեցաւ Արմենակ էֆ.։

—Քէօբրիւլի գաւառակին նախնական դատարանին նախագահ անուանուեցաւ Գըրքքիլիսէի գաւառին նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր Թօխրի էֆ.։ Սթրումճայի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Սէրֆիճէի գաւառին նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր Մահմուտ էֆ.։

—Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Անատոլուի երկաթուղիի Ընկերութեան բժշկապետ Քլորաս էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Հայոց Պատրիարքարանի Ուսումնական Խորհուրդին անդամ Աւետիսեան Բարսեղ էֆ.ի։

ԿԱՅՍ. ԻՇԽԱՆԻՆ ՄԱՀԸ.—Յունաց Պատրիարքարանի գործակատարը, Հայ-հռոմէականաց Ս. Պատրիարքը, Հրէից Խախամպաշիի գայմագամը, օտար դեսպանատանց առաջին թարգմանները եւ սեղանաւորական ու առեւտրական մեծ հաստատութեանց տնօրէնները, երէկ, Կայս. Պալատ երթալով իրենց ցաւակցութիւնները մատուցին՝ Վեհ. Սուլթանին կրտսեր որդւոյն՝ կայսերազուն իշխան Ահմէտ Պէտրէտտին էֆէնտիի մահուանը առթիւ։

—Օտար տէրութեանց վեհապետներն ալ հեռագիրներ ուղղելով Վեհ. Սուլթանին, ցաւակցութիւն յայտնեցին կայսերազուն իշխան Ահմէտ Պէտրէտտին էֆէնտիի մահուան առթիւ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ.—Եէնիճէի գաւառակին Թուշիլէվէ գիւղին Թարանաք անուն չարագործը՝ իր զէնքերով եւ Բատվիչթէր Հէնվէ գիւղէն Քոչօ, Եօրկի, անզէն, անձնատուր եղեր են։

—Սեպտ. 23ին Բարատիայի խրճիթներէն կէս ժամ դէպի հիւսիս, Փարինչէ-Թոայի ժայռերուն մէջ կայս. զինուորներու եւ աւազակներու միջեւ ընդհարում կատարուելով, աւազակները բոլորովին բնաջինջ եղեր են։

—Կայս. զինուորներու գումարտակները բնաջինջ ըրեր են Արսովի աւազակախումբը որ Մանաստըրի Իղիքա Պոխոնիի կողմերը Նիլինէ լեռներուն վրայ կը գտնուէր։

—Շինթովայի գիւղէն Խրիսթօ, Անասթաս ու Ըէնօ անուն աւազակները իրենց պահուըտած տեղերէն ձերբակալուեր են՝ զէնքերնին ալ միասին։

—Տէվրիշթէբէ գիւղէն՝ յիսուն եւ Եէնիպազ գիւղէն ալ ութը Պուլկարներ անձնատուր եղած ըլլալով, իրենց գիւղերը վերադարձեր են։

—Պէլէսթրէի բլուրին վրայ ապաստանած աւազակներու եւ կայս. զինուորներու միջեւ ընդհարում կատարուելով այդ աւազակները բոլորովին բնաջինջ եղեր են։

ԵՐԿՈՒ ՈՒՂԵՐՁՆԵՐ.—Իգտամ կը հրատարակէ հետեւեալ երկու ուղերձները.

«Կայս. զինուորները երբ մեր գիւղը Սամաքօ ալ եկան, մեր գիւղը գտնուող պուլկար աւազակները մեզ սպաննելու ձեռնարկեցին։ Հազարապետ Րիֆաթ պէյի հրամանատարութեան տակ գտնուած զինուորներ զմեզ ազատեցին թշնամիին ձեռքէն, որուն համար մեծապէս երախտապարտ ենք։ Մեր գիւղացիներէն չորս հոգի սպաննուեցան աւազակներուն կողմէ։ Գիւղին մէջ ուրիշ վնաս չպատահեցաւ։»

Այս ուղերձը ստորագրած են գիւղին քահանան Նիքոլա Խրիսթօ Տիմօ, առաջին մուխթար Անտրէա Լէօնթի եւ երկրորդ մուխթար Եօրկի Քօսթի։ Ուղերձին թուականն է 1903 սեպտ. 13։

—Աւասիկ երկրորդ ուղերձը.

«Պուլկար աւազակները քանի մը ամիս առաջ մեզ խաբելով զէնք տուին մեզի, բայց այսօր զանոնք յանձնեցինք հազարապետին։ Պուլկար աւազակները, երբ զէնք տուին մեզի, հրամայեցին որ լեռները փախչինք։ Մենք ալ անոնց հնազանդելու ստիպումին տակ, համակերպեցանք։ Այս օրերս մեր գիւղերէն զինուորներու վաշտ մը անցաւ, բայց ոչ ոք գտաւ։ Րիֆաթ պէյի հրամանատարութեան տակ գտնուող վաշտը, սակայն, գիւղը գալով, չորս գիւղացիներու հանդիպեցաւ եւ անոնց նամակ մը տուաւ մեզի յանձնուելու համար։ Գիւղացիները լեռները գալով մեզ հրաւիրեցին. իսկոյն գիւղ փութացինք։ Րիֆաթ պէյ ուտելիք տուաւ։ Այն օրէն ի վեր հանգիստ կ'ապրինք։ Րիֆաթ պէյ պատճառ եղաւ մեր չորս գիւղերու ժողովրդեան վերահաստատուելուն։ Մեր տուները, սակայն, աւազակներուն կողմէ քանդուած ըլլալով, կը խնդրենք որ Վեհ. Սուլթանը վրան եւ ուտելիք շնորհէ՝ ձմեռուան եղանակը անցընելու համար. նաեւ յայտնելով որ ապագային բնաւ անվայել ընթացքի մէջ պիտի չգտնուինք, ներողութիւն կը հայցենք։»

Այս ուղերձը որուն թուականն է 1903 սեպտ. 12, ստորագրած են Պլաճա գիւղին՝ առաջին մուխթար Քիրիաքօ ու երկրորդ մուխթար Քիրիօ։ Մազորա գիւղի երեւելիներէն՝ Եօրկի, Մավրօ, Նիքոլա, Եօրկի, Թանաշ, Քանաեօթ ու Եանի։ Բեկօրբուլօ գիւղին երեւելիները՝ Տիմիթրի, Թաօրի, Թանաշ, Քիրիաքօ, Վալչօ, Տիմիթրի, Ալեքօ ու Քօսթի։ Ըէզվի գիւղին երեւելիները՝ Միխալ, Իվանօ, Մավրօ, Միթիքա, Եուվան, Եօրկի, Եուվան, Մավրիտի, Եօրկի։

—Այդ ուղերձները տակաւին չմատուցուած, Վեհ. Սուլթանը արդէն հրամայած էր թէ՝ իր անձնական գանձէն եւ թէ ելմտական գանձէն դրամական կարեւոր նպաստներ շնորհել՝ գիւղական այրած կամ քանդուած տուները վերաշինելու համար։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ մէջ համախմբուած կայս. զինուորներուն ձմեռուան պէտքերուն համար նուիրատուութիւնները կը շարունակուին։ Բարձր. Մէտրինա իշխանուհին նուիրեց 500 ներքին բաճկոնակ, 500 ֆանէլա, 500 զոյգ գուլպայ, 500 ներքին տաբատ եւ նոյնքան կապ։

—Եպարքոսական խորհրդական Թէվֆիք փաշա նուիրեց 100 ներքին բաճկոնակ, եւ 100 զոյգ սռնապան։ Ֆէթվա էմինի Մէհմէտ Նուրի էֆ. 60 ֆանէլա, 120 զոյգ գուլպայ, 60 ներքին բաճկոնակ, 60 մոմլաթ կտաւէ անձրեւնոց, 120 զոյգ սռնապան եւ 100 զոյգ տրեխ։

—Քաղաքապետութեան վիճակագրութեանց տնօրէն Տանիշ պէյ եւ քննիչ Ահմէտ Պէսիմ էֆ. երէկ մեկնեցան Կ. Պոլսէն։ Առաջինը, ինչպէս ծանուցինք, Ախթէբոլէի, Ինէ Ատայի ու Միտիայի մէջ քննութիւն կատարելով, նոյն տեղերու ժողովուրդէն կարօտ եղողներուն մէկ ցուցակը պատրաստելով ձեռնհաս պաշտօնատանին պիտի մատուցանէ։ Երկրորդն ալ իր հետ տարած է տուներու վերաշինութեան համար ղրկուած առաջնները։

—Ռումէլիի մէջ համախմբուած կայս. զինուորներու ձմեռուան պէտքերուն համար քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ կազմուած յանձնաժողովին մինչեւ հիմա ստացած դրամական նպաստներու գումարը հասաւ 190,531 ղրուշի։

ԶԵՐԲԱԿԱԼՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ.—Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազը կը ծանուցանէ թէ Բ. Դրան հիւպատոսական գործոց դիւանին քարտուղարներէն Ֆուատ, որ Եւրոպա փախած եւ վնասակար հրատարակութիւններ ըրած ըլլալուն համար իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած է, պիտի դատուի Կ. Պոլսոյ եղեռնադատ ատեանին առջեւ. հետեւաբար կը ծանուցուի դատական-ոստիկանական պաշտօնեաններուն՝ այդ անձը ձերբակալել ուր որ տեսնեն եւ յանձնել նոյն դատարանին բանտը։

—Ձերբակալման միեւնոյն հրամանագիրը տրուած է նաեւ արտաքին գործոց նախարարութեան հաշուակալութեան դիւանին նախորդ քարտուղարներէն Ալի Ֆուատի դէմ, որ Եւրոպա փախած խռովարարներուն հետ միշտ յարաբերութիւն ունեցած եւ անոնց թշնամական հրատարակութիւններուն մասնակցած ըլլալուն համար իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած է եւ պիտի դատուի Կ. Պոլսոյ եղեռնադատ ատեանին առջեւ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ յանձնաժողովը որուն նախագահն է առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշա, շաբաթը երկու անգամ՝ շաբաթ ու երկուշաբթի օրերը պիտի գումարուի Թընդանօթարանի պաշտօնարանին մէջ։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Պամպէյի

օսմ. հիւպատոսը արտաքին գործոց Նախարարութեան ղրկեց 85,791 Ֆր. այն գումարը զոր Հիճազի երկաթուղիին ի նպաստ նուիրած են Հնդկաստանի Իսլամները։

ՀՈՒՆԳԱՐԱՑԻ ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐԸ.— Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպանը Վեհ. Սուլթանին մատոյց այն ուղերձը զոր պատրաստած են անցեալ օր Կ. Պոլիս եկած ութսունըչորս Հունգարացիները, երախտագիտութիւն յայտնելով օսմ. կառավարութեան կողմէ Հունգարացիներուն նկատմամբ միշտ ցոյց տրուած հիւրասիրութեան համար։

—Այդ Հունգարացիները, երէկ առտու, Ղալաթիոյ Սէն-Պընուա եկեղեցիին մէջ հոգեհանգիստ կատարել տուին Ռաքոցիի համար։ Ներկայ էին նաեւ ջրհանկէր զինուորներուն հրամանատար Ջէչէնճի փաշա եւ ֆրանսական դեսպանատան թարգմաններէն մէկը։ Ցետոյ եկեղեցիին բակին մէջ Հունգարացիներուն լուսանկարները առնուեցան։ Ինչպէս ծանուցինք, Ռաքոցի ու ընտանիքը ժամանակին Բերա եւ Ռոտոսթօ բնակած են։ Այդ ընտանիքին անդամներէն շատերը Ռոտոսթօյի մէջ թաղուած են եւ մէկ քանիներն ալ Իզմիտի մէջ, սակայն բուն իսկ ընտանիքին պետը ու կինը Ղալաթիոյ Սէն-Պընուա եկեղեցին թաղուած են։ Հունգարացի ութսունչորս զբօսաշրջիկներու իւրաքանչիւրը հունգարական քաղաքի մը ներկայացուցիչը ըլլալով, Ռաքոցիի գերեզմանին վրայ 84 պսակներ դրուեցան։

— Հունգարացիներուն կողմէ պատուիրակութիւն մը, երէկ, քաղաքապետութեան պաշտօնարանը գնաց, սակայն Ըըտվան փաշա բացակայ ըլլալով, ընդունուեցաւ Խորհուրդին նախագահ Խալիլ պէյի եւ ուրիշ պաշտօնատարներու կողմէ։

—Զբօսաշրջիկներէն ոմանք, երէկ, այցելեցին Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը։ Վաղը ներկայ պիտի գտնուին Սէլամլըքի արարողութեան։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Մոնիդեօռ կ'իմանայ թէ երէկ Պիրէօնի նաւահանգիստը կը սպասուէին օսմ. երկու մարտանաւեր որոնք Ճէնովայէն կու գան։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի նոր շէնքին՝ Հայտար Փաշայի մէջ՝ բացման հանդէսը պիտի կատարուի Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրը։ Այդ շէնքը, որ իր ներքին կազմակերպութեամբը կը մրցի ֆրանսական ու գերմանական համանման հաստատութեանց հետ, վեց հարիւր հազար օսմ. ոսկիի ծախքով կառուցուեցաւ։ Գիտական բոլոր կատարելագործումներով օժտուած է։

ՌԷԺԻԻ ընդհանուր տնօրէն Պ. Ռամպէր Պրուսա գտնուած միջոցին այցելեց Ռէժիի տեղւոյն մասնաճիւղը եւ աչքէ անցուց բոլոր գործառնութիւնները, որոնք անշուշտ նոր զարկ մը պիտի ստանան շնորհիւ Պ. Ռամպէրի ձեռք առած միջոցներուն, ինչպէս եղաւ ուրիշ քաղաքներու մէջ։

ԿԱՐԱԳՆԵՐԸ.— Մոնիդեօռ կ'իմանայ թէ վերջին անգամ ծովային Նախարարութեան մատակարարուած կարագներու 280 նմոյշներուն եւ ոչ մէկը անթերի էր. ամէնքն ալ ճարպով խառնուած էին. նոյն իսկ ատոնց մէկ երրորդը բոլորովին ճարպէ կը բաղկանայ։ Նոյն թերթը կ'իմանայ նաեւ թէ ծովային Նախարարը պետական Խորհուրդին որոշած տուգանքներուն պիտի ենթարկէ այդ մատակարարը։ Ինչպէս յայտնի է, պետական Խորհուրդը այդ մասին կանոնագիր մը պատրաստեց։

ԱԹԷՆՔԻ լրագիրները կը ծանուցանեն թէ, կ'ըսէ Մոնիդեօռ, կատարուած հանգանակութեններէն կարեւոր գումար մը պիտի յատկացուի յոյն կարօտեալներուն։

«ԱՐԿՈՆՈԹ» շոգենաւը հոկտ. 5/18ին Պոլսոյ նաւահանգիստը կը սպասուի՝ հարիւր զբօսաշրջիկներով։ Ուղեւորներ պիտի ընդունի նաեւ Տրապիզոնի, Պաթումի ու Եալթայի համար։ Երթուղարձի գինն է 13 անգլիական ոսկի։ Ուղեւորութիւնը տասներկու օր պիտի տեւէ. չորս օր Պաթում պիտի կենայ՝ Թիֆլիս ու Կովկաս այցելել ուզողներուն համար. նաեւ օր մը Եալթա ու օր մըն ալ Տրապիզոն պիտի մնայ։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիի Ընկերութեան 39րդ շաբթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլոմէթրի գլուխ սապէս եղած է.— Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմէթր) 12,279 Ֆր. նախորդ տարիէն 6,817 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 3,740, Էսկիշեհր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմէթր) 4,009 Ֆր. նախորդ տարիէն 8,179 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 1,281։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Ռէժիի երկրորդ տնօրէնը, երէկ, տեսակցութիւն մը ունեցաւ ելմտական նախարարին հետ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ երկուշաբթի օրը ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեր է եւ հետեւեալ օրն ալ երկու մահացու դէպք։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ շաբաթ օրը ծաղկախտէ տասը եւ կիրակի ալ հինգ մահեր պատահեր են։ Թաղապետութեան կողմէ հինգ օրուան մէջ 2,458 հոգի պատուաստուեր են։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Վօյվօտա փողոցին ընդարձակման համար՝ Թէնպէլիի Ընկերութեան արդի կեդրոնատեղիին քով գտնուող մեծ շէնքին սեպհականատէրը՝ նոյն փողոցին մէջ հաստատուած փարչութիւններէն 400 օսմ. ոսկիի գումար մը ուզած էր, որպէս զի իր շէնքը փլցնէ եւ զայն ուղիղ գծի վրայ բերէ։ Կ. Պոլսոյ Թրամուէյի Ընկերութեան առաջարկին վրայ՝ Օսմ. Պանքան յանձն առած էր 100 ոսկի վճարել, ծխախոտի Ռէժին 75 ոսկի, Անատոլուի օսմ. երկաթուղին 75 ոսկի, Սելանիկ-Կ. Պոլիս միացման գծի Ընկերութիւնը 50, Իզմիր-Գասապա երկաթուղին՝ 50 եւ Թրամվէյի Ընկերութիւնը՝ 50, ընդամենը 400 ոսկի։ Այս գումարը Օսմ. Պանքան կը մնայ՝ պատրաստ վճարուելու, երբ փլցուի շէնքը։ Վերոյիշեալ վարչութիւնները ուզած են նաեւ նոր գումար մը հանգանակել, փլցնել տալու համար Նշաստաճեան էֆ.ի շէնքը, որ Խարաճճը փողոցին անկիւններէն մէկը կը կազմէ։ Այսպէսով ո՛չ միայն Վոյվոտա փողոցը պիտի ընդարձակուի, այլ եւ Թրամվէյի գիծերը պիտի զետեղուին Քօօբէրթիվ վաճառատան առջեւ, այնպէս որ կառքերը դիւրաւ պիտի կրնան կանգ առնել երկու մայթերուն քով, եւ արկածներն ալ պիտի նուազին զգալապէս։ Եթէ Թէմպէլիի Ընկերութեան կեդրոնատեղիին կից շէնքը չփլցուի, հանգանակուած գումարը ետ պիտի առնուի։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ.—Իգտամ կ'իմանայ թէ Էտիրնէի նահանգին յունական վարժարաններուն համար կրթական ժողովը որոշեր է մասնաւոր քննիչ մը կարգել։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ պուլկարական գործակատարութեան առաջին քարտուղար Պ. Նիքէֆօրով նոյն պաշտօնով Լօնտոն փոխադրուած է, որով քանի մը օրէն պիտի մեկնի Կ. Պոլսէն։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ հնագէտ տօքթ. Պէնքս որ արտօնուած է հնագիտական խուզարկութիւններ կատարել Պաղտատի նահանգին մէջ, տասնըհինգ օրէն ճամբայ պիտի ելլէ։ Հնախօսութիւնները պիտի կատարուին Պէսմայէի մէջ, Էլ-Պիրիսի գիւղախումբ (Տիվանիէ գաւառ)։ Կայս. Թանգարանէն Հայտար պէյ պիտի հսկէ կատարուելիք խուզարկութեանց։

ՎԱՅԱԶՈՒԹԵԱՆ ՋԵՂՉՈՒՄ.—Թուրք լրագիրները կը պատմեն թէ Պէշիքթաշի Օրթա Պաղչէ թաղը բնակող տեղակալ Ճաֆէր էֆ.ի կինը, երկու տարի առաջ, Մեծ-Շուկային մէջ ոսկերիչ Լեւոնի յանձներ է 70 ոսկիի արժողութեամբ գոհարեղէններ՝ ատոնցմէ մանեակ մը շինելու համար։ Տասը ոսկիի սակարկեր, սակայն ամէն անգամ որ ոսկերիչին կը դիմէր, պատասխան կը ստանար թէ տակաւին աւարտած չէ։ Երէկ նորէն նոյն պատասխանը ստանալով, գոհարեղէններուն տէրը ոստիկանութեան դիմեր է։ Լեւոն ձերբակալուած է, բայց կ'ուրանայ։ Հարցաքննութեան ձեռնարկուեր է։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ. — Երէկ Եմին Էօնիի առջեւ վարձու կառք մը ապալեց Հաճի Իպրահիմ անուն անձը որ վիրաւորուեցաւ։ Կառապանը ձերբակալուեցաւ։

—Երէկ իրիկուն ժամ 11ին, Շիշլիանէ պահականոցին առջեւ, հրեայ տղայ մը, վեց տարեկան, Թրամվէյի կառքի մը տակ մնալով աջ թեւը կտրուեցաւ եւ գլխէն ալ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Տղուն կեանքը վտանգի մէջ է։

ԳԱՆԼԸՃԱՅԻ ծովեզերքէն, երէկ ժամ 7ին, մարդու դիակ մը գտնուեցաւ որ Խրիսթօ անուն կեսարացի հիւսնի մըն էր՝ այդ կողմերը շէնքի մը մէջ աշխատող։ Ոստիկանութիւնը հարկ տեսաւ քննութիւն ու դիազննութիւն կատարել՝ մահուան պատճառը երեւան հանելու համար։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՔԸ

Երէկ գիշերուան ներկայացման հետ եւ ընտրեալ բազմութիւն մը լեցուցած էր Սիրքը։ Օթեակներուն մէջ կը նշմարուէին Բերայի ծանօթ ընտանիքներէն եւ դեսպանական մարմնին անդամներէն շատերը։ Երէկ գիշերուան յայտագրին համաձայն, որ այնքան հաւնուեցաւ, պիտի տրուի այս գիշերուան ներկայացումն ալ։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1904
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Գին 1 (մէկ) Դահեկան

Ցառաջիկայ 1904 տարւոյ Հիւանդանոցի պարզ Օրացոյցն հրապարակ ելած է խնամեալ եւ մաքուր տպագրութեամբ, ինչպէս մի քանի տարիներ այս անգամ եւս պարզ օրացոյցն իւրաքանչիւր աւուր եկեղեցական արարողութեանց համար մանրամասն ծանօթութիւններ պարունակելէ զատ պաշտամանց ընդհանուր կէտերու մասին յատուկ խրատականներ եւ հրահանգներ ունի։

Ի զգուշութիւն պատուարժան հասարակութեան հոգաբարձութիւնս կը փութայ ներկայիւս ծանուցանել թէ՝ միայն հիւանդանոցիս պարզ օրացոյցն է որուն ճշդութիւնը վաւերացուած է Ազգ. Պատրիարքարանէ, հետեւաբար պէտք է ուշադիր գտնուիլ հոգաբարձութեանս կնիքին, ուր գրուած է «Սեփականութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի 1904»։

Հոգաբարձութիւնս գոհունակութեամբ սրտի կը ծանուցանէ թէ՝ բարեսէր ազգայնոց Հիւանդանոցիս նկատմամբ տածած սիրոյն եւ հովանաւորութեան իբր արդիւնք անցեալ տարի 60,000 հատ պարզ օրացոյց սպառած է, եւ լիայոյս է թէ աւելի եւս սպառման մեծ ասպարէզ մը տայ, եթէ իւրաքանչիւր անհատ ախոյեանաբար փութայ գնել մէկ մէկ հատ որով հաստատութեանս մէջ խնամեալ 1100ի մօտ պատսպարելոց նպաստած ըլլալու մեծ հաճոյքն ունեցած պիտի ըլլայ։

Վաճառման կեդրոնատեղին է հոգաբարձութեանս գրասենեակն Մեծ-Նոր Խան միջին յարկ Թ. 48, 49, 50, ինչպէս նաեւ կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Կայս. Պալատ երթալով, ի դիմաց Ազգին խորին ցաւակցութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին կրտսեր որդւոյն՝ կայսերազուն իշխան Ահմէտ Պէտրէտտին էֆ.ի մահուան առթիւ եւ բարեմաղթութիւններ բրաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան՝ արեւշատութեան համար։

—Տ. Բարթողիմէոս Արքեպս. ալ երէկ Կայս. Պալատ երթալով, ցաւակցութիւն յայտնեց, կայսերազուն իշխան Ահմէտ Պէտրէտտին էֆ.ի մահուան առթիւ։

—Ինչպէս ծանուցած էինք անցեալ ուրբաթ օրուան թիւով, Բարթող էֆ. Թէլեան՝ կեդր. Վարչութեան պատուիրակը Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքին մօտ՝ յառաջիկայ երեքշաբթի պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս։ Այսպէս որոշուած էր առջի օրէն, երբ Խառն Ժողովի նախորդ նիստին մէջ այդ պաշտօնը յանձնուեցաւ վարչական դիւանի տեսչին, եւ Թէլեան էֆ. ալ բաւ այնմ տեսած է իր ուղեւորութեան պատրաստութիւնները։ Հետեւաբար, ո՛չ յետաձգման խնդիր կայ եւ ո՛չ ալ փութացման, ինչպէս փոխն ի փոխ կը գրէ պաշտօնակից մը քանի օրէ ի վեր։ Սաստկեցինք միեւնոյն ատեն, թէ սխալ էր երէկ մեզի հաղորդուած այն լուրը, իբր թէ Երուսաղէմատունէն հեռագրուած ըլլայ Թէլեան էֆ.ի պաշտօնը Երուսաղէմ. այդ որոշումը, ինչպէս Պատրիարքարանէն նոյնպէս Երուսաղէմատունէն գրաւորապէս ծանուցուած է Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին, որուն կողմէ Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեանի հասած հեռագիրը, — որով տեղեկութիւն կը տրուի թէ սեպտ. 25 թուականով նամակ մը յանձնուած է թղթատարին, —առնչութիւն չի կրնար ունենալ Թէլեան էֆ.ի պաշտօնին կամ մեկնումին հետ։

—Ս. Պատրիարքը երէկ Խառն Ժողովին ներկայացուց Ս. Էջմիածնէն ստացած սեպտ. 16 թուակիր մէկ ընդարձակ տեղեկագիրը, ուրկէց կը հասկցուի թէ Ս. Հայրապետին Բեղերսպուրկ ղրկած գիրը սեպտ. 12 թուականը կը կրէ։ Մայր Աթոռ գացող 8 պաշտօնեաներ, կալուածահամարի եւ ստացուածոց արձանագրութեան եւ կնքման օրինական ծանօթ գործողութիւնը կատարեր են նաեւ Մայր Աթոռոյ մէջ՝ առանձին գործելով եւ գործադրելով իրենց տրուած հրահանգը։ Տ. Արիստակէս Արքեպս. Սեդրաքեան սեպտ. 15ին եւ Տ. Սուքիաս Արքեպս. երկու օր վերջը պիտի ներկայանային Ներքին գործոց Նախարարին՝ Սամարա քաղաքին մէջ։

—Գալֆաեան որբանոցի վերաշինութիւնը վերջնականապէս պիտի սկսի յառաջիկայ մարտին։ Այդ վերաշինութեան ի նպաստ՝ Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան 50 ոսկի, Յովհաննէս էֆ. Ցակօբեան 30 ոսկի եւ Միքայէլ էֆ. Ցակօբեան 20 ոսկի նուիրած են։

—Ս. Հայրապետը սեպտ. 17 թուակիր կոնդակ մը ուղղելով Ս. Պատրիարքին, լուծուած հռչակած է Բերայի Նունէ Աճէմեանի պսակը Գրիգոր Սարըեանի հետ, իրաւունք տալով կնոջը վերստին ամուսնանալու։

—Սեպտ. 10ին հանդիսաւոր կերպով կատարուեր է Էջմիածնայ Գէորգեան Ճեմարանի բացման հանդէսը, տեսչի, ուսուցչական խմբի եւ աշակերտներու ներկայութեան։ Այս տարի Ճեմարան մտնել փափաքողները անհամեմատ կերպով շատ ըլլալով, մեծ մասը չէ կրցած ընդունուիլ։ Հանգուցեալ Գրիգոր Թումանեանի ժառանգներու նուիրած 7,000 ռուբլի ծախքով շինուած Ճեմարանի հիւանդանոցի շինութիւնը, որ ունի 8 սենեակ եւ մէկ դահլիճ, աւարտեր է։ Ն. Ս. Օծութեան հրամանով Էջմիածին հասեր է Կարսի յաջորդ Տ. Կիւրեղ վրդ. Կիւրեղեանը որ վերջացուցեր է Կաղզուանի եկեղեցւոյ յատակագիծը եւ ներկայացուցած է Կարսի նահանգապետին ի հաստատութիւն։ Բազմաթիւ ուխտաւորներ կ'երթան Էջմիածին՝ համբուրելու սրբալոյս Միւռոնի կաթսան, որ դրուած է Ս. Լուսաւորչի սեղանին վրայ։ Կաւկազ պաշտօնաթերթը սկսած է հրատարակել կառավարութեան անցած Հայոց եկեղեցապատկան եւ վանքապատկան կալուածներու եւ դրամագլուխներու մանրամասն ցուցակը։

—Սեպտեմբեր 20ին, Թիֆլիսի մէջ բացուեր է հայ աղջկանց պատսպարանը որ հիմնուած է հանգուցեալ Խուդադեանի կտակին գումարով։ Բացումը տեղի ունենալէ առաջ հոգեհանգիստ կատարուեր է որբանոցի հանգուցեալ հիմնադրին համար՝ Մուղնու Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ բակին մէջ։ Որբանոցը կը գտնուի Ամաս Աղաթեան հրապարակը։ Առ այժմ ընդունուած են 20 կարօտ աղջիկներ։

—Թիֆլիզի Հայոց թատերական խումբին ներկայացումները կը սկսին հոկտեմբեր 2ին Արտիստական ընկերութեան թատրոնին մէջ։ Շաբաթը երկու ներկայացում պիտի տրուի։ Խումբին մէջ կը գտնուին Տիկ. Սիրանոյշ, Պ. Պ. Պետրոսեան, Աբելեան, Տէր Դաւթեան եւն։

— Ռոստովի ազգ. վարժարանին ուսուցչութեան կարգուած է Օր. Աչխէն Բըրթիկեան, (նախորդ ուսուցչուհի Գատըքէօյի Արամեան վարժարանին), որ երէկ մեկնեցաւ նոյն քաղաքը։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Այս երկուշաբթի օրուան Ձեր օրաթերթին մէջ զարմանօք կարդացինք որ Պեօյիւքտէրէ եւ Սէնիմահալլէ միացեալ թաղէն Ս. Հռիփսիմեանց եկեղեցւոյ համար ընտրուած նորակազմ Թաղ. Խորհուրդը հրաժարած եւ անոր տեղ առժամեայ Խորհուրդ մը ընտրուած է, որոնց անուններն եւս հրատարակած էիք։

Ի գիտութիւն համայնից, Թաղեցիքս հաճինք յայտարարել որ նմանօրինակ հրաժարում մը բնաւ մեզ գոյութիւն չունենալէ զատ, մեր ընտրած նորակազմ Թաղ. Խորհուրդը անցեալ 21ի կիրակին, իր պաշտօնին ձեռնարկած է ի ներկայութեան Ս. Պատրիարք Հօր եւ մէկ քանի պատուարժան Թաղեցւոց։

Ճշմարիտ իրողութիւնն այս է. հետեւաբար, ամէն տարբեր ընտրութիւն մը մասնաւոր քմահաճոյքի մը գոհացում բաել ըլլալով, Թաղեցւոց համար բացարձակապէս անընդունելի է։ Այս առթիւ հանրութիւն մըն ալ պատրաստելով Թաղ. Ժողովոյ նկատառման ներկայացուած ըլլալուն յայտարարել սա կ. որդ. չհամարելով, կը խնդրենք Արեւելք խմբագրութենէն որ ներկայս հրատարակելով իր թերթին մէջ՝ ընդունի մեր շնորհակալիքը։

ԹԱՂԵՑԻՔ
Պեօյիւքտէրէ եւ Սէնի-Մահալլէ
1 հոկտ. 1903

Արտաքին Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՈՒ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԲԱՐԻԶ, 14 հոկտ.—Իտալիոյ Թագաւորը ու Թագուհին ժամանեցին ժամ երեքուկէսին։ Հանդիսաւոր կերպով ընդունուեցան Հանրապետութեան նախագահին, Տիկին Լուպէի եւ Նախարարներուն կողմէ։ Փոխանակուած ողջոյնները շատ սիրալիր էին։ Թագաւորը ու Պ. Լուպէ զիրար ողջագուրեցին։ Ցետոյ Թագաւորը ու Պ. Լուպէ՝ մէկ կառքի մէջ եւ Թագուհին ու Տիկին Լուպէ՝ ուրիշ կառքի մը մէջ գացին արտաքին գործոց պաշտօնարանը, ուր Նոյնին Վեհափառութիւնները պիտի բնակին որչափ ատեն որ Բարիզ մնան։ Ժողովրդեան ահագին բազմութիւն մը որ ճամբուն երկու կողմը հաւաքուած էր, մեծ խանդավառութեամբ ողջունեց։ Ժամ 5ին Իտալիոյ Թագաւորը ու Թագուհին Էլիզէ գացին։ Տեսակցութիւնը շատ սիրալիր եղաւ։ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը, Էլիզէէն վերադառնալէն ետքը, ընդունեց Պէլճիքայի Թագաւորին այցելութիւնը, որուն քիչ ետքը փոխադարձ այցելութեան գնաց։ Ամէն տեղ Իտալիոյ Թագաւորը եռանդագին արտայայտութիւններով ընդունուեցաւ ժողովուրդին կողմէ։

—Էլիզէի մէջ Նոյնին Վեհափառութեանց ի պատիւ տրուած հացկերոյթին ատեն, Պ. Լուպէ բաժակ պարպեց Իտալիոյ Թագաւորին, Թագուհիին ու արքայական գերդաստանին կենաց եւ Իտալիոյ մեծութեանը ու բարգաւաճմանը համար։ Ըսաւ թէ Ֆրանսա կը հռչակէ Թագաւորին Բարիզ այցելելուն նշանակութիւնը եւ անոր մէջ կը տեսնէ փայլուն ցոյց մը՝ երկու կառավարութեանց միջեւ հաստատուած սերտ համաձայնութեան, համաձայնութիւն մը որ կը համապատասխանէ երկու ժողովուրդներուն զգացումներուն եւ շահերուն։ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը պատասխանեց բաժակ պարպելով Պ. Լուպէի կենացը եւ Ֆրանսայի մեծութեանը ու բարգաւաճմանը համար։ Ըսաւ թէ ինք եւ Թագուհին շատ զգացուած են իրենց եղած խանդավառ ընդունելութիւններէն. յաւելց թէ Ֆրանսա իրաւունք ունի իր Բարիզ այցելելը նկատել իբրեւ բնական աւելի արդիւնք մը երկու երկիրներուն մէջ բարեբաղդաբար գոյացած մերձեցումին։ Իտալիա, իր շահերուն բերմամբ, մեծապէս բաղձացող է խաղաղութեան պահպանման եւ Եւրոպայի մէջ իր դիրքը զայն կը մղէ իր ընթացքովը աջակցելու այդ մեծապէս քաղաքակրթական արդիւնքին իրականացմանը։ Իտալիոյ Թագաւորը յայտարարեց թէ դէպի այդ նպատակը կ'ուղղուին իր ամէնէն եռանդուն տենչանքները եւ իր կառավարութեան յարատեւ ջանքերը, տենչանքներ եւ ջանքեր որոնց համամիտ են Ֆրանսա ու հանրապետական կառավարութիւնը։

ՎԻԷՆՆԱ, 14 հոկտ.— Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը կէսօրէն ետքը, ընդունեց Հունգարիոյ ելմտական Նախարարը՝ Պ. Լուքաչ որ Հունգարիոյ կացութեան վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեց։ Պ. տը Լուքաչ պաշտօն մը չստացաւ նոր դահլիճ մը կազմելու համար։ Ուրբաթ օրը Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը հունգարական ուրիշ պետական անձեր ալ պիտի ընդունի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ ստորագրուեցաւ պայմանագրութիւն մը՝ իրաւարարական ատեանի մը ներկայացնելու իրաւաբանական հանգամանք ունեցող վէճերը որոնք առաջ գան իրենց միջեւ կնքուած դաշնագրութեանց մեկնութեանը առթիւ։ Այդ պայմանագրութեան մէջ չեն պատուոյ խնդիրները, երկու տէրութեանց կենսական շահերուն վերաբերեալ խնդիրները եւ կամ միւս նահանգաց շահերուն վերաբերեալները։

ՀՌՈՄ.—Իթալիա կ'ըսէ թէ Հռոմի ռուս դեսպան Պ. Նէլիտով, այսօր, խորհրդակցեր է արտաքին գործոց խորհրդականին հետ, վերստին ձեռք առնելու Նիքօլա Բ.ի Հռոմ տալիք այցելութեան բանակցութիւնները։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սքուփչինային սովորական նստաշրջանին բացումը այսօր կատարուեցաւ։ Պ. Սթանոեէվիչ նորէն ատենապետ ընտրուեցաւ։ Վաղը տեղի պիտի ունենայ գահաճառին տրուելիք պատասխանին վիճաբանութիւնը։ Ատոր վերաբերեալ ծրագրին մէջ որ ժողովականներուն բաշխուեցաւ, երեսփոխանները համոզում կը յայտնեն թէ, հիմա Սերպիոյ համար երջանիկ թուական մը կը սկսի։ Ուղերձը, օտար երկիրներու հետ յարաբերութեանց մասին, կ'ըսէ թէ ժողովուրդն ալ Թագաւորին պէս միեւնոյն բաղձանքներն ունի։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՏԻԺՈՆ, 14 հոկտ.—Արքայական կառախումբը ժամը 9.35ին հասաւ Տիժոնի կայարանը։ Կառավարիչը, քաղաքապետը, 8րդ զօրաբանակին հրամանատարը եւ գլխաւոր պաշտօնատարները ողջունեցին Իտալիոյ Թագաւորը ու Թագուհին։ Կառախումբը ժամը 9.50ին ճամբայ ելաւ դէպ ի Բարիզ։

ԲԱՐԻԶ.—Իտալիոյ Թագաւորը ու Թագուհին ժամը 3.35ին ժամանեցին Պուա տը Պուլօնեի կայարանը։ Ընդունուեցան Հանրապետութեան Նախագահին, Ծերակոյտին ու Երեսփ. Ժողովի ատենապետներուն եւ Նախարարներուն կողմէ։ Տիկին Լուպէ ալ ներկայ էր։ Պ. ու Տիկին Լուպէ արտաքին գործոց պաշտօնարանը առաջնորդեցին Իտալիոյ Թագաւորն ու Թագուհին, որոնց յատկացուած յարկերը մեծ շքեղութեամբ կահաւորուած են։ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը որ գեղարուեստական առարկաներու մեծ սիրող մը համբաւը ունի, գոհունակութիւն յայտնեց՝ աննման հրաշալիքներու մէջ գտնուելուն համար։ Ժամ 5ին Թագաւորը ու Թագուհին Էլիզէ երթալով այցելութիւն տուին Պ. ու Տիկին Լուպէի։ Ամբողջ ճամբաներուն վրայ մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցան ժողովուրդին կողմէ։ Ժամ 7.30ին հացկերոյթ մը տրուեցաւ Էլիզէի մէջ։ Պ. Լուպէի բաժակաճառին պատասխանելով, Իտալիոյ Թագաւորը ըսաւ թէ ո՛րքան ուրախ էր իրեն եղած ընդունելութեան համար. նաեւ շեշտեց ֆրանքօ-իտալեան մերձեցումը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն եւ Լոնտոնի ֆրանսական դեսպան Պ. Գամպոն, այսօր, ստորագրեցին անգլօ-ֆրանսական իրաւարարական դաշնագրութիւն մը։

ՎԻԷՆՆԱ.—Պ. Լուքաչ ընդունեց կազմել Հունգարիոյ նոր դահլիճը։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ նախարարաց Խորհուրդը որոշեց որ նոյեմ. 8ին կատարուին թաղապետական ընտրութիւնները։

ԲԱՐԻԶ.—Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգաց միջնորդութեան վրայ առաջքը առնուեցաւ՝ Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ թշնամութեանց սկսելուն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պ. Չէմպըրլէն յօդացաւէ կը տառապի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 1 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ո.	35	10 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	35	15
Ամէնէն վար գին	»	35	08
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	129	—
Ամէնէն բարձր գին	»	129	87
Ամէնէն վար գին	»	129	25

ԲԱՑՈՒՄ 2 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Փ. Կ.	35	12
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	129	12
Շիրքէթի Հայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Դօկ Օթմ. Եանմ է Վալքօռ		—	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	32
Թրամվէյի բաժնեթուղթ		5	95
» ժուիսանս		141	30
» պարտաթուղթ		486	—
Թարաֆ Կ. Պոլսոյ		504	—
Թունէլ		90	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էճիպսիէն		261	50
Տալիքոյ		73	—
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	65
» պարտաթուղթ	«	510	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լօնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	108	35
Բարիզ » »	Ֆր.	23	10
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտարկոս չէք	մարք	18	76
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	99

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 Հոկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	88	63
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	60	50
» » » Գ. բաց.	33	37
» » » Դ. գոց.	33	37
Օսմանեան Պանքա	13	50
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	—
» Մօնօբօլ	43	50
Պուլկարական 1888	90	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ	106	75
օմնիում	104	—
Թրանսվալ	3	62
Այտըն երկաթուղի	15	—
Փոխանակագիր	25	350

ԲԱՐԻԶ, 14 Հոկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		96	80
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	33	22
» գոց.	»	33	22
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	37	10
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	586	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	132	—
Օսմ. մաքսատուն	»	456	—
Օսմ. Ռէժի	»	387	—
Պրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	491	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1101	—
Իտալական Ռանթ	»	103	35
Սպանիական արտաքին	»	90	80
Թրանսվալ	»	94	75
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	10
Դը Բիրս	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 14 Հոկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆի.	239	30
Ռումէլի երկաթուղի	»	126	75
Օսմ. Ռէժի	»	257	—

ՊԷՐԼԻՆ, 14 Հոկտեմբեր

Թուրքը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	136	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	225

ՊՐԻՒՍԷԼ, 14 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	32	80
Ռումէլի երկաթուղի	120	21

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— 1903 սեպտ. 1/14ին Օսմ. Կայս. կառավարութեան եւ Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդին միջեւ գոյացած համաձայնութեան վրայ, որ վաւերացուած է 1321 Ճէմազիւլ ախըր 18 (28 Օգոստ./10 սեպտ. 1903) թուակիր Կայս. Իրատէով, b. c. եւ d. Սէրիներու փոփոխեալ պարտքի արժեթուղթերը 1/14 սեպտ. 1903 թուականէն սկսեալ կը դադրին տոկոս բերելէ, եւ պիտի փոխուին Օսմ. Կայսրութեան Փոփոխեալ Միացեալ պարտքի պարտաթուղթերուն հետ, այն պայմաններուն համեմատ որոնք ծանուցուած են 1299 մուհարրէմ 28ի (8/20 դեկտ. 1881) Կայս. հրովարտակի յաւելուածին մէջ։ Այսինքն։

B Սէրիի 100 անգլ. ոսկի անուանական արժէքով թուղթին փոխարէն պիտի տրուի 70 անգլ. ոսկի անուանական արժէքով Միացեալ պարտաթուղթ։

C Սէրիի 100 անգլ. ոսկի անուանական արժէքով թուղթի փոխարէն՝ 42 անգլ. ոսկի անուանական արժէքով Միացեալ պարտաթուղթ։

D Սէրիի 100 անգլ. ոսկի անուանական արժէքով թուղթի փոխարէն՝ 37½ անգլ. ոսկի անուանական արժէքով Միացեալ պարտաթուղթ։

Այս փոխանակութիւնը պիտի կատարուի Կ. Պոլսոյ, Բարիզի, Լոնտոնի, Վիէննայի, Պէրլինի, Ֆրանքֆորթի (Մայնի վրայ), Հռոմի, Պրիւսէլի, Անվէրսի եւ Ամսթէրտամի մէջ։

Մինչեւ Փոփոխեալ Միացեալ Պարտքերուն վերջնական արժեթուղթերու պատրաստուիլը, արժէտէրերը պիտի կրնան b. c. եւ d. սէրիներու հին արժեթուղթերը փոխել առանց ոեւէ ծախքի առժամեայ պարտաթուղթերու հետ, որոնք յետոյ պիտի փոխուին վերջնական արժեթուղթերու հետ, դարձեալ առանց ծախքի։

Միացեալ Փոփոխեալ Պարտքերու առժամեայ եւ վերջնական արժեթուղթերը (Titres provisoires et difinitifs de la Dette Convertie Unifiée) պիտի յանձնուին, մէկ եւ հինգ պարտաթուղթերու բաժնուած։ Իրենց առաջին կտրոնին պայմանաժամն է 1/14 մարտ 1904։ Նոր պարտաթուղթերը պիտի կրեն դրոշմաթուղթը այն երկրին ուր կը յանձնուին, պայմանաւ որ իւրաքանչիւր դրամատան կողմէ պիտի ընդունուին հին b. c. եւ d. սէրիներու այն արժեթուղթերը միայն, որոնք նոյն երկրին դրոշմաթուղթը կը կրեն։ Հին արժեթուղթերէն ունեցողները հոկտ. 2/15էն սկսեալ պիտի կրնան յանձնել զանոնք հետեւեալ Հաստատութիւններուն, զանոնք ճշդելու եւ առժամեայ արժեթուղթերու հետ փոխելու համար։

Կ. Պոլսոյ մէջ՝ Օսմ. Կայս. Պանքային։ Ամսթէրտամի մէջ՝ Ամսթէրտամի պանքային եւ Պանք տը Բառի է տէ Բէյի Պային։ Պրիւսէլի մէջ՝ Պրիւսէլի պանքային եւ Պանք տը Բառի է տէ Բէյի Պային։ Անվէրսի մէջ՝ Անվէրսի Կեդրոնական Պանքային։ Պէրլինի մէջ՝ Տոյչէ Պանքին եւ Ս. Պլայխրէօտէրի։ Ֆրանքֆորդի մէջ (Մայնի վրայ), Պէթման եղբայրներուն եւ Տոյչէ Պանքին։ Լոնտոնի մէջ՝ Օսմ. Կայս. Պանքային եւ Օտար արժէտէրերու Խորհուրդին (Council of foreign Bondholders)։ Բարիզի մէջ՝ Օսմ. Կայս Պանքային, Քոնդուար Նասիօնալ տ'Էսքօնթին, Քրէտի Լինաիւզրիէլ է Քոմէրսիալին, Առեւտուրի եւ Ճարտարարուեստութեան բարգաւաճման ընդհանուր Ընկերակցութեան (Sociètè génèrale pour le développemeut du commerce et de l'industrie), Քրէտի Լիոնէին, Պանք տը Բառի է տէ Բէյի Պային եւ Առեւտուրի ու Ճարտարարուեստութեան Ֆրանսական Պանքային։ Հռոմի մէջ Իտալիոյ Պանքային եւ Իտալական առեւտրական պանքային։ Վիէննայի մէջ՝ Աւստրիոյ Առեւտուրի եւ Ճարտարարուեստութեան վարկի Կ. Ա. առանձնաշնորհեալ ընկերութեան, Աւստրիոյ կալուածական վարկի Կ. Ա. առանձնաշնորհեալ ընդհանուր ընկերութեան եւ անգլօ-աւստրիական պանքային։

Հին արժեթուղթերը յանձնողներուն ստացագիր մը պիտի տրուի, որուն մէջ նշանակուած պիտի ըլլայ արժեթուղթերու յանձնման թուականը եւ որ ուրիշին պիտի չկրնայ փոխանցուիլ։

Ցառաջիկային մասնաւոր ազդարարութեամբ պիտի ծանուցուի վերջնական արժեթուղթերու շրջաբերութեան հանուելուն թուականը։ Փոխանակութիւնը պիտի կատարուի վերոյիշեալ Հաստատութիւններուն կողմէ, առանց ծախք մը պատճառելու արժէտէրերու։ Ցառաջիկային, ծանուցումով մը պիտի ցուցուի այն թուականը, որմէ վերջը արժեթուղթերու փոխանակութիւնը Կ. Պոլսոյ մէջ միայն պիտի կրնայ ըլլալ։

Հին արժեթուղթերու տէրերը պիտի կրնան վերոյիշեալ հաստատութիւններու կիշէներէն ստանալ փոխանակութեան համար պէտք եղած ստորագրեալ թուղթերը։ Ամէն դիւրութիւն պիտի տրուի իրենց՝ կատարելու համար իրենց իրաւունքը եղող արժեթուղթի կատարակի կարգադրութիւնը։ 3—15

Կ. Պոլիս, 8 հոկտ. 1903

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518.483.42 ֆրանք

(Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն)

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առաւաձեան պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՐ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խանի դէմը, Վօյվօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՀԱՄԻՏԻՒԷ ՀԻՃԱԶ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼԸ

ՄԷՆՖԱաթընա մախսուս սիկարա քեաղըտը

Գա Իրաւէի Սենիյէի համրերը Բաշիյանի իմալ օլունմըշ տըր։

Իշպու քեաղըտ Մրանսանըն էն մէշհուր սիկարա քեաղըտը ֆապրիգալարընտան «Ժօզէֆ Պարտու»նըն իմալաթխանէսինտէ եարըլմագտա վէ էզ հէր ճինէթ մէմալիքը օսմանիյէտէ սարֆ ու իսթիհլաք իտիլէն քեաղըտլարա ֆաիգ պուլունմագտա տըր։

Թէրքիպի չէրաիթը սըհհիյէյի հաիզ օլտըղը վէ բիրինճի վէ քէֆէն իւէ պիր մըգտարտա մէվատը թէաֆիւն մաաթէյի հավի պուլունտըղը պառէթթաիլի Մէքթէպը Թըպպիյէի Շահանէնին 17 չուպաթ սէնէ 319 թարիխլի թաստիգնամէսիյլէ իսպաթ իտիլմիշ տիր։

Իշպու քեաղըտ իւչ նէվէ տըրլըդ պիրինճի նէվ 150 եաբրագտան իպարէթ օլարագ եիրմի բարայա, իքինճի նէվ 132 եաբրագ օլարագ օն բարայա վէ իւչիւնճի նէվ 80 եաբրագտան իպարէթ օլարագ պէշ բարայա սաթըլմագտա, պիրինճի նէվ գութուլարընտա ալթմըշար, իքինճի նէվտէ տօգսանար վէ իւչիւնճի նէվտէ եիւզ եիրմիշէր քեաղըտ պուլընմագտա տըր։

Գութուլարըն վէ քեաղըտլարըն գապագլարը իւզէրինտէ Հիճազ Թիմուր եօլը գոմիսիօնը ալիսինին մէօհրի պուլընմագտա տըր։

Պութիւն պիր գութու սաթըն ալանլարա պիրինճի նէվտէն 100տէ 15, իքինճի վէ իւչիւնճի նէվտէն 100տէ 10 թէնզիլաթ իճրա օլունըր։

Մահալը իմալ վէ Ֆիւրուխթը Սթամպոլտա Համիտիյէ ճատտէսինտէ Պիւյիւք Իսմայիլ Բաշա խանընտա 7 նումէրօ տըր։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրբուլի, Գօրգի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Բամէզ	3000	Ֆիպա	2500
Անպիս	3000	Նէֆզիս	2400
Թէպըր	3030	Օապյրիս	2250
Փհանոթուս	3000	Բէրս	2250
Ծայրոս	3000	Սֆինքս	2000
Օզանիլի	3000	Կաօրոնէ	1500
Մարիոթիս	2500	Ցիւյէա	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈՆ և ԸՆԿ. Ռեժիթեյ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 31, Ջէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ։

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա, և Ղալաթիոյ գործակալութեան, Էսկի Կէօմրիւկ խան, Թէրսանէ վրայ։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 524

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	Ֆր. 191,934,570
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	» 32,467,172
Վճարումներ՝ բանթ վիճակներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերադնումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	» 426,499,043
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	» 52,981,500

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝

ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիատի խան և Մէյմէնէթլի խան, թիւ 8։

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. 1824ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ	ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. 1821ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի	ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 20—52

ՀԱՋԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽԱՅԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐ ԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագգը Էքրէմ խայծղանը օամ. ու օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ սառմոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ՚ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հազի, ցնցղատապի, կուրծքի հոլբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ Թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։ 5—80

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվէրբուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Ցիլվանիա	559
Սաքսոնիա	18900	Քամփանիա	454
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ցուլթանիա	8845	Բերիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբերիա	2938
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Վէրվիա	7393	Ալէբբօ	218
Աւրանիա	7269	Շէրպուրկ	16

Սիբերիա շոգենաւը, Նաւապետ Քէր ու Լիվըրբուլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 24ին ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ Joly et Seager

Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա, Պոլիս 25

ՀԱԶԱՐԱՒՈՐ ՏԱՐԻՆԵՐ

Ա՛ս նոր գիւտի Օրուան հետ համեմատելով խիստ քիչ կարեւորութիւն մը ունին։ Խոզատանձ (սըրաճա) և արեան տկարութիւն և միւս արեան քէշութեան հետեւանքները, որոնք մարմնոյ տկարութեան նշաններն են, այսպիսի ախտերը դարմանող և բժշկող դեղ մը կրնայ միայն ամենակարեւոր և ամենաապահովելի բան մը համարուիլ։ Ակուասիկ հիմայ աշխարհիս մէջ կայ դեղ մը բոլոր այն ախտերու դէմ

Շիշերու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։ 23

SCOTT'S EMULSION

որ Առեզական մթնոլորտի մէջ գտնուած փոշիները չորցնելուն պէս, նոյն հիւանդութիւնները կը բժշկէ։

ԸՍԳՕԹԻ ԷՄՈՒԼՍԻՕՆԸ

նաև մարդկային մարմինը շրջապատած բոլոր ախտերը հեռու կը վրընտէ։

ԸՍԳՕԹԻ ԷՄՈՒԼՍԻՕՆԸ

Արեան տկարութիւն ունեցող տղոց կեանքը կը փրկէ։

Բոլոր դեղագործները և դեղավաճառները կը ծախեն։

ԻՆՃԻՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԵՒ ԸՆԿ.

ПРАВАВІН МАРКА ОРЕЛЬ ОРИГИНАЛЬНИК ОРЕЛЬ МОНОПОЛЪ

պատիւ ունին ծանուցանել իրենց յարգոյ յաճախորդաց թէ, վաճառատան բազմազան տեսակներու վրայ այս տարի աւելցուցած են նաեւ առաջնակարգ լաստիկ կօշիկներու ճոխ մթերք մը, վերը ցուցուած մարքայով, որ տեսակի ազնուութեան, տոկունութեան եւ աժանութեան տեսակէտով անմրցելի է։

Կը ծախուի միմիայն մեծաքանակ, այսինքն սնտուկով։

Գաւառներէն՝ պայմաններու եւ գիներու մասին տեղեկութիւն ուզողները բնան դիմել նամակով իրենց հասցէին

ԻՆՃԻՃԵԱՆ ԵՂԲԱՅՔ ԵՒ ԸՆԿ.

14—25 Կ. Պոլիս, Մարբուճըրլար, թիւ 4—6

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ՆԵՏՅԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդունելութիւն Հուլի կ Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքօ	3607	Գօնկօ	2906	Գրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Ռուֆօ	1113
Անճլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Ցէրօ	1735
Արիոսօ	2271	Զիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Միքատօ	3557	Սիլլիօ	1193
Գասանօ	1822	Ցօմիկօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սմէրօ	1200
Գորտոնօ	1264	Ցուրօ	2383	Հօրաշիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Ցրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գըիւնօ	841	Ցինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օսլօ	4100	Թոլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օթէլլօ	4035	Թորրիտօ	487
Գալիպսօ	1837	Էրագօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլրինօ	2307	Փալէրմօ	1637	Վասօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Փոլօ	510	Վօլօ	1289
Ձիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիակնօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Միսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1363	Ուէտօ	1850
Գլիօ	2697	Խալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոլըրատօ	4235	Կիգանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած են։

Սաֆֆօ շոգենաւը, Նաւապետ Հօ ըն քարըլ

Հօրաշիօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրօֆթ,

Ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս կը սպասուին։

Մուրիլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Պօրտէլ։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼԸ ԷՆՐԻՔՑՑ

Թի. 23—24 Ռիւպէնց Մէյէթ խան Ղալաթիա 277

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Ծուլիս

Գշ. 30/13 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առաւօտ Տարտանել, Միտիլի, Իզմիր, Խիօս, Թարապլուս-Շամ, Պէրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։

Եշ. 2/15 Օտեսա ժամը 10ին առաւօտ

Ուր. 4/17 Մէթէյիւս, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւօտ, Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԷՐՈՒՔՆԵԱՆ ԵՒ ՀԷՐԿԷՆԻ Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՕՏԵՍՈՒԱՅ ԵՐԹԵՒԵԿՔ

Հոկտ. 20ին Սիրճասի, Մարսիլիայէն,

» 23ին Լիէժ, Անվերսէն,

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Հոկտ 21ին Սիրճասի, Անվերս, Ցօրտ, Լոնտոն և Նօվօ-ռօսիսք։

Ճամբորդ ընդունելի Թուրքիոյ համար։ Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Թէրսանէի Թօփ Հանէ Քարատ վ 516 Թ. ԲՈՒՇՈՒԼ

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրբուլի եւ Ամերիկայի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլորիտա	3500
Ամէրիքան	10500	Էմիրէյթըն	3500
Եէսդըրան	10500	Աըրձ.ըն	3500
Լանքասդրիան	9000	Այմէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Սրապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Ալէնիան	2500
Կօրնիշն	8000	Անաթօլիքան	2500
Գասդոնիան	8000	Ալգարիան	2500
Ֆրրենեան	8000	Լէգալեան	2000
Ծայէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վավօնեան	3700	Ծօըրօ	800
Ֆլամինեան	3700	Լէսոօն	80
Նասիան	3500		

Այս շոգենաւերէն ոմանք ճամբորդներ ալ կառնեն։ Ամերիկա ճամբորդելու համար դիմողները իրենց հրաման ունենալու են 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել

ԷԴՎԱՐ ԼԱՅՈՆԴԵՆ

Ղալաթիա, քարափին վրա Մերքատօ հին տեղ 500

Արտօնատէր ՃԱՐԻՃ ԽՈՒՅՈՒՃԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի (168)

ՖՈՐԹՈՒՆԷ ԴԸ ՊՈՒԱԳՕԲԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

Զ

—Զեմ կարծեր որ Թղթախաղով զբաղին։ Բայց կ՚ուզեմ իրազեկ ըլլալ անցած դարձածին։ Երբ այս փողոցը հասայ, լոյս չկար բնաւ... սակայն այս կինը ու ընկերակցող երկու այրերը նոր ներս մտնելու վրայ էին... կ՚ըսէք թէ փոքր սրահ մը կայ պարտէզին կողմը։

—Ո՛չ այնքան փոքր, եւ շատ ճոխութեամբ կահաւորուած։ Կանացի զարդասենեակի մը պատուհանէն բուէր իմ վրաս։

—Այս այսպէս է։ Տիկին Սէրժան ուղղակի հոն առաջնորդուած ըլլալու է երկու այրերը։ Բնականաբար այդ սրահին լոյսերը փողոցէն չեն նշմարուիր։ Մնաց որ, այդ կինը հրամաններ տուած է, ընդունելութեան սենեակները պատրաստելու համար։ Իր ծառաները այդ պատրաստութեամբ է որ կը զբաղին հիմա։ Հիւրերը և իրենց հիւրընկալը կը սպասեն, որպէս զի այս կողմը անցնին։

—Քիչ մը առաջ պարոնին ըսածը կը հաստատէ։ Անտարակոյս, Բրուսիացիին ձգած մնացորդները ուտելու համար չէ։ Ո՛րկէ առած են քիչ շատ ներկայանալի ուտելիքներ։ Բնաւ տեղեկութիւն չունիմ այդ մասին։ Բոթէլի կամ Շապոյի մէկ կառքը չէ տեսնուած Ժումբրուա փողոցին մէջ։

—Մի՛շտ կը պնդէք թէ այդ տունը ետեւի կողմէն դուռ չունի՞։

—Կ՚երաշխաւորեմ այդ մասին։ Բայց չեմ երդնուր առօրեկեայ ճամբայ մը չգտնուելուն համար, որ ո՛վ գիտէ ո՛ւր տեղի հետ կը հաղորդակցի... Բրուսիացին կրնայ այդպիսի ուղի մը պեղած ըլլալ, Նկուղին մէջ ապրած ատեն։

—Ստորերկրեայ ուղիներու գոյութեան հաւատ չեմ ընծայեր... մանաւանդ Բարիզի պէս ոգեւորեալ քաղաքի մը մէջ։ Բայց կարելի է պատերուն վրայէն փախիլ։ Տեսէք լոյսերը կ՚աննետանան։ Սեղանին սպասները դրուած են։ Ընթրողները ներս կը մտնեն։

—Պէտք է ենթադրել որ կը սպասէին այդ հիւրերուն եւ թուանները առաջուց տաքցուած էին, որովհետեւ դեռ հազիւ քառորդ մը եղաւ տիկին Սէրժանի եւ իր հիւրերուն ներս մտնելը։

—Խոհանոցը պարտէզին կողմն է անշուշտ, հարցուց Մաքսիմ, որ անլուր ճիգեր կ՚ընէր, կացութեան վերահասու ըլլալու համար։

—Այո՛, պատասխանեց դռնապանը, բայց այդ տունը պարտած ատենս նոր էին բոլոր սանդղը։ Կ՚երեւայ թէ այս ի-բիկուն կը գործածուին առաջ։

—Ուշադրութի՛ւն, ըսաւ Մաքսիմ, ձեռքը դնելով Պիտարի թեւին վրայ. կը տեսնէ՞ք սա երեք սառերները որոնք սրահին վարագոյրներուն ետեւն կը շարժին։

—Անտարակոյս կը տեսնեմ զանոնք, մրմնջեց դռնապանը։ Երկու խոշոր ստուերներ եւ աւելի փոքր մը։

—Կո՛ղ, կինը ու երկու պարոնները։

—Թերեւս ընթրիքը պատրաստ չէ դեռ կամ թէ մէկուն կը սպասեն։ Ծոյարան իջնելու երեւոյթ չունին։

—Սակայն ոտքի վրայ կեցած են։

—Տեսէք խոնարհութիւններ կ՚ընեն իրարու։ Ամենէն մեծը կը բարեւէ եւ պզտիկին ձեռքը կ՚երկարէ։ Իրաւ որ շատ զուարճալի բան է. Սէրաֆինի մօտ գտնուած չինակյան սառերներու կը նմանին։

—Ա՛հ, ա՛հ, բարեւողը դուրս կ՚ելլէ, դուրս ելաւ... Երկու սիլուէթներ միայն կը տեսնուին... Ո՛ւր կ՚երթայ։

—Թերեւս պառկելու։ Միւսը պզրուհիին մարդն է։ Բարեկամ մը ընկերացած է անոնց ու հիմա կը բաժնուի։

—Ո՛չ, եթէ այդպէս ըլլար, ընդունելութեան սրահը եւ ճաշարանը չպիտի լուսաւորուէին... Մնաց որ հիմա պիտի հասկնանք եղելութիւնը։

—Պարոնը շատ յարմար տեղ կը գտնուի, տունէն ներս մտնողները եւ դուրս ելլողները աչքէ չփախցնելու համար։ Ոչ ոք ցո՛ց պիտի տայ իր քթին ծայրը, առանց վրիպելու պարոնին աչքերէն։

—Սպասենք, մրմնջեց Մաքսիմ, դէմքը ապակիներուն փակցուցած։

Տեղը լաւ էր արդարեւ։ Բնակարանին մօտ կար օդային կազի կառք մը, եւ դռնապանը սեղանին առկ դրած է իր ճրագը։ Իր պատուհանէն ամէն ինչ կը տեսնուէր, առանց ներսէն բան մը տեսնուելու։

Հինգ վայրկեան սահեցաւ առանց միջադէպի։

Բնակարանին երկու յարկերը միշտ փայլուն կերպով լուսաւորուած էին, բայց ստուերները անհետացած։

Ցանկորմ փոքր դուռ մը բացուեցաւ մեղմօրէն, ուրկէ ներս մտած էր տիկին Սէրժան, Սէրաֆինէ դարձած իրիկուն։

Մարդ մը երեւցաւ մայթին վրայ, որուն ետեւէն կուգար ծառայ մը, երկճիւղ աշտանակ մը բռնած ձեռքը։

Այս ճրագին լոյսով Մաքսիմ իսկոյն ճանչցաւ Պորիսոֆը եւ իր ուշադրութիւնը կրկնապատկեց։

Պորիսոֆ քանի մը բառեր փոխանակեց ծառային հետ եւ շարժումներ բրաւ, զոր ուզած կերպով մեկնեց Մաքսիմ։

—Կ՚երեւայ թէ ծառային կ՚ըսէ որ պիտի դառնայ, եւ այս վերջինն ալ կը պատասխանէ թէ տան դուռը զարնուածին պէս պիտի բանայ։

Դուռը կը գոցուի... Պորիսոֆ կը յառաջանայ դէպի Մալէրպի պուլվարը։ Եւ ահա զինւորութեան ուսուցիչը ու ապարանջանը գտնող կինը ընդունելութեան սրահին պատուհանին ետեւ կ՚երեւան։ Բարձրէն կը հսկեն գնդապետին վրայ։ Հետեւաբար անոր դարձին կը սպասեն։ Պէտք է անոնց պէս ընեմ, եթէ ոչ դուրս ելլելու վտանգը պէտք է աչք առնեմ հասկնալու համար թէ ո՛ւր կ՚երթայ։

Մաքսիմ իսկոյն որոշեց առաւ այս միջոցը գործ դնելու։

—Մտիկ ըրէք, ըսաւ խօսքը ուղղելով Պիտարի. այդ մարդուն հետեւելու փափագ կը զգամ...

—Բրուսիացիին պէս յաղթանդամ մարդ մ՚ն է, բայց ան չէ, ըսաւ դռնապանը։

—Ո՛չ, ո՛չ, Բրուսիացին չէ, այն մարդոցմէ մէկն է, որոնք քիչ մը առաջ կնոջ հետ տունէն ներս մտաւ։ Մինչեւ փողոցին ծայրը պիտի հետեւիմ անոր եւ յետոյ պիտի դառնամ։

—Դիւրին է ատիկա։ Հիմա դուռը կը բանամ եւ ես պահակութիւն կ՚ընեմ։ Պարոնը կրնայ բաղխել դրան, երբ ուզէ ներս մտնել։

Արդարեւ՝ Մաքսիմ դռնապաններու ամէնէն հաճոյակատարին հանդիպած էր։

Գնդապետը ճամբուն վրայ էր։ Դռնապանը մեղմօրէն քաշեց չուանը, ու Մաքսիմ դուրս ելաւ։

Մաքսիմ տեսաւ որ Պորիսոֆ տասնըհինգ քայլ առաջ կը գտնուէր իրմէ. միեւնոյն ատեն նշմարեց մարդ մը որ Ժումբրուա փողոցին մայթին վրայ կեցած, աչքերը գետին կը զարնէր. իր վիքթորիային կառապանն էր ատիկա։

—Լա՛ւ, խորհեցաւ Մաքսիմ, կրնամ Ռուսին օժիքը ձգել. կառապանս պիտի կրնայ ինծի ըսել թէ ո՛ր ճամբան բռնեց Ռուսը։

Ուստի Մաքսիմ կծկուեցաւ պատին ստուերին մէջ, հեռուէն տեսնելու համար թէ ի՛նչ տեղի պիտի ունենար։

(Շարունակելի)